

MAGYAR LAP

4 lei

Taxa postală plătită
aprobărit Dir. Gen. P. 934.

T. „Ouhon” Irok és Hirlapirók Kor
BUDAPEST
II., Erzsébet-körút 9—11.

Primredactor și redactor responsabil:
dr Paál Árpád

VII. — 12. (1726) Oradea, 1938. jan. 16.

Primcolaborator: **dr Gyárfás Elemér**

A kormány újabb tervei az ipari és mezőgazdasági munka területén

Megszüntetik a munkásszakszervezeteket és a munkakamarák intézményét. — Helyettük a céhszervezetet állítják vissza. — Felosztatják a mezőgazdasági kamarákat is

Bukarest. Saját tud. Tegnap este a bukaresti Transilvania teremben a Falanga Muncii Romanesti Crestine nevű munkásszervezet gyűlésén Gh. Cuza munkaügyi miniszter beszédet mondott, amelyben román összetartásra szólította fel a munkásságot, tekintet nélkül helyi, vagy szakmai tagozódására.

Azután bejelentette, hogy a kormány fel fogja oszlatni a munkás szakszervezeteket, amelyek hivatalos megnyilatkozási lehetőségeiket — mondotta — a tisztán személyi hiúságokat s nem ténylegesen az egyes szakmákat és iparágakat szolgáló munkakamarákban találják meg. Ezek helyett

a kormány visszaállítja a céhek rendszerét, ami 1873-ban tünt el Romániában s ezekben a céhekben fogják majd tömöríteni azokat az elemeket, amelyeknek egyazon törekvések vannak s ezek a törekvések csak román nemzetiek lehetnek.

SOR KERÜL A MEZŐGAZDASÁGI KAMARÁK FELOSZLATÁSÁRA IS.

Bukarest. Saját tud. A minisztertanács legutóbbi ülésén Joanitescu földművelésügyi miniszter jelentést tett a mezőgazdasági kamarák helyzetéről. Kimutatta, hogy azok eddigi

tevékenységét figyelembevéve, parancsoló szükségességként jelentkezik azok feloszlata. Ennek megfelelően már elkészítették a mezőgazdasági kamarák feloszlataát elrendelő dekrétumot.

VAIDA SÁNDOR KIRÁLYI KIHALLGATÁSON.

Bukarest. Saját tud. Vaida Sándort tegnap kihallgatáson fogadta a király. A Frontul Romanesc vezetősége tegnap ülést tartott Anghelescu volt miniszter lakásán, amely alkalommal leszögezték, hogy a párt tovább folytatja a harcot, amelyet megkezdett a Nemzeti Parasztpártból való kiválása óta. A „Frontul Romanesc” közleményt fog kiadni, amely cáfolja majd azt a híresztelést, hogy a Nemzeti Parasztpárt és a vaidisták között az újraegyesülés céljából tárgyalások indultak volna meg.

A „CURENTUL” WILLER JÓZSEF TÁRGYALÁSAIRÓL.

Bukarest. Saját tud. A „Curentul” elsőoldali cikke foglalkozik ma Willer Józsefnek, a magyar parlamenti csoport főtitkárának a miniszterelnöknél történt kihallgatásával, amely alkalommal a Magyar Párt képviselője aggodalmát fejezte ki a kisebbségi lapok sorsa iránt.

A mongol föld felől a szovjet megkezdte a támadást Japán ellen

Nagyfontosságú megbeszélés volt a tokiói német nagykövet és a japán külügyminiszter között. — A tokiói kormány szöveget intéz a japán néphez

Londonból jelentik: A szovjet-tisztek által kiképzett külső mongol csapatok támadást intéztek a Japánnal szövetséges beiszi mongol haderő ellen és elfoglalták Pai-ling-Miao fontos gócpontot.

Tokióból jelentik: A japán kormány pénteken rendkívüli minisztertanácsot tartott. A minisztertanácsot rövid időre félbeszakították, hogy Kono ye miniszterelnök jelentést tegyen a császárnak a minisztertanács eddigi lefolyásáról. A minisztertanács ismételt megnyitása előtt a tokiói német nagykövet felkereste Hirota külügyminisztert és nagyfontosságú megbeszélést folytatott vele. Hír szerint a minisztertanács jóváhagyta a japán néphez intézendő szöveget és a Kina ellen fogantatandó további intézkedésekkel foglalkozott.

ANGOL-AMERIKAI HADIFLOTTA-TÜNTETÉS SINGAPURBAN?

Londonból jelentik: A Singapurban épült hatalmas angol haditengerészeti támaszpont felava-

tását február 14-ére tűzték ki. A felavatáson az angol hadihajókon kívül három amerikai cirkáló is részt vesz.

Az Egyesült Államokban nagy feltűnést keltett a hír, hogy a singaporei felavatási ünnepségen három amerikai cirkáló is jelen lesz. A három amerikai cirkáló Singapurból Sidneybe indul és részt vesz Ausztrália jubileumi ünnepségein. Az „Ewening Standard” szerint a singaporei felavatási ünnepség tulajdonképpen közös angol-amerikai flottatüntetés lesz Japán ellen. A közös flottatüntetés figyelmeztetés lesz Tokió felé, hogy ezentúl a legnagyobb óvatossággal járjon el minden olyan kérdésben, amely az Egyesült Államok és Anglia jogait és érdekeit érinti Kínában.

Az Egyesült Államok haditengerészeti miniszteriuma élesen cáfolja, hogy a singapuri ünnep Japán elleni tüntetés akarna lenni.

Amerikai lapok szerint az angol támaszpont felavatásán francia és németalföldi hadihajók is részt vesznek.

Kis dolgok nagy következményei

A hétköznapi élet legegyszerűbb szükségletei közé tartozik, hogy a falusi közönségnek sója, világító kőolaja, s ruhaszövéshez gyapotja legyen, s hogy ebben a tekintetben beszerzési és vásárlási nehézségei ne támadjanak. De hogy ilyen hétköznapi életszükségekről van szó, éppen azért nagyon is életbevágó érdekekről tárgyalt Ófelsége elnöklése alatt a kormány gazdasági tanácsa, mikor ezeket a szükségleti cikkeket vette gondjába. Amint a kiadott hivatalos közlésből tudjuk, a só és kőolaj árusítása ezentúl állami egyedárusági közegek útján fog végbemenni, akik majd csak fajrománok lehetnek. Ez a részletes kiárúsítás aztán biztosítani fogja az árak olcsóbbodását is, ami például a kőolaj literjénél másfél lejnyi megtakarítást fog jelenteni az egyes háztartások javára. A gyapotnál is olcsóbb árak fognak előállni azon a réven, hogy tízmillió kilogramm gyapot behozataltát vámok és egyéb illetékek terhétől megszabadítják, s ezt a kedvezményes szállítási gyapotot a szövetkezetek útján önköltséges áron fogják szétosztani a falusi lakosság között.

Kétségtelen, hogy mindezek az intézkedések a falusi élet mindennapi szükségleteit karolják föl. Célszerű és minden faluhoz jól alkalmazkodó kivitellel a falusi élet megkönnyebbítését is fogják elérni. Azonban éppen a célszerűség és a minden faluhoz való jól alkalmazkodás szempontjai megkívánják, hogy további vonatkozásokat is számbavegyenek ezeknek a kis dolgoknak a kezelésében. Kis dolgoknak mondjuk a só, a kőolaj, a gyapot dolgát, mert azok háztartásbeli jelenléte annyira közönséges, hogy a legszegényebb házat se tudjuk elképzelni anélkül. Tehát jelenlétük föl se tűnik, mindenki úgy veszi őket, mint mindig és mindenütt meglévő természetességeket. Ekként, a közönségességükönél fogva jelentékteleneknek, vagyis kis dolgoknak látszanak. De csak látszanak. Ha hiányoznának, annál nagyobb dolog lenne belőlük.

Valahogy úgy vagyunk velük, mint a levegővel. Minden ember olyan természetesnek, olyan okvetlenül meglévőnek és mindenki részére kijárónak tartja, hogy fel se tűnik a jelenléte. Mikor azonban egy-egy szerencsétlenség eltünteti az ember környezetéből a levegőt, mérges gázok és egyéb légköri romlások, bányák beomlása és egyéb fullasztó hatások nyomulnak rá az emberek lélegzésére, akkor tragikusan kiténik, hogy milyen életadó fontosságú dolog a levegő. A falusi élet szükségletei között is a só, a világító kőolaj, a szövetkészítéshez szükséges gyapot ilyen fontos. Ha hiányoznának, az csak az élet tragikus nehézségét jelentené a nép között.

Emlékezhetünk a világháború idejére, mikor a világító kőolajat csak hatósági kiosztással kaphatták az egyes háztartások. Valóságos gyöttrődés volt, ahogyan a hosszú téli napokban a sötétséggel kellett birkózniok a falu házáinak és gazdaságainak. Ahol ki tudott gyulni a lámpa, oda előbb sőhajtozva, majd irigykedve, aztán gyűlölettel eltelve nézett a falu népe, s a hadszíntér mögötti vidékeken így gyűlt föl az elégedetlenség a néplelek robbantó anyagává. Hiányzott az olaj, ami a háborúást elsimíthatta volna. Hiányzott az a szelíd világosság, ami a háztartások gondjaiból a sötétséget elűzhette volna, s a gazdaságok és az istállók körüli tenivalókban a tél rajjaiban is biztosíthatta vol-

na a folytonos szorgosságot. Egy liter petróleum már gazdagságot jelentett, amiért a csekereskedés egész különös változatai támadtak életre. A falusi lakosság még a legszükségesebb enni-valóit is nagy tömegben oda adta, csakhogy a városból, vagy a katonaságtól egy-egy deciliternyi petróleumot csempészessen haza.

A sóról pedig tudhatjuk, hogy nagy történelme van. Az emberi táplálkozásnak, az állattenyésztésnek, számtalan ipari foglalkozásnak nélkülözhetetlen alkotó eleme. Általános nép-szükséglettel összefüggő jelentősége mellett is, vagy talán éppen azért, minden államalakulásban már kezdet óta megvolt az a helyzet, hogy az államfő jogául tartották fenn a sóbányák fölötti rendelkezést. Nálunk is a só már századok óta állami egyedáruság tárgya volt; királyi, illetve fejedelmi vagyoni jog körébe tartozott. Ebből a multból származott le az a jelenlegi állapot, hogy a sóbányászat és a só nagyraktári felhalmozása államkinestári kiváltság, s a magánosok csak a só kiskereskedelmi árusítását folytathatták. A sókereskedelem tekintetében azonban a sótermő vidékek lakóinak is voltak bizonyos előjogai. Így például a Székelyföldön az ottani lakosok számára nemcsak a sóhasználat ingyenessége járt ki, hanem az is, hogy ami ingyen-sót kaptak, azzal egész Erdélyszerte kereskedhettek.

Most a kormány gazdasági tanácsának legújabb határozata a só állami egyedáruságát bizonyos továbbfejlesztés alá vette. Ezentul már a só kiskereskedelme se lehet magánosok foglalkozása, hanem a kiskereskedői árusítást is csak állami meghatalmazottak végezhetik. Ezek a meghatalmazottak pedig nem lehetnek olyanok, akik nem a román nép fajtájába tartoznak. A rendelkezés mélyenfekvő elvi indoka az, hogy a népi életszükséglet egyik legnélkülözhetlenebb anyaga ne jusson a néptől idegen elemek üzérkedése alá. Az állam olcsó sót akar a nép használatára adni, tehát az illető nép saját fiai útján akarja azt szétosztatni. Ennek a gondolatoknak a következetessége nem tagadható, sőt olyan értelem érezhető ki belőle, hogy az állam egy természeti kincset az illető nép számára minél szabadabb és minél hozzáférhetőbbé akar tenni. Az ilyen célzat helyes, de egyúttal az is következik belőle, hogy az ország minden népe hasonló jószándékban részesüljön. Tehát a só kiskereskedelmi szétosztását minden nép körében az illető népből való meghatalmazottakra kell bízni.

E tekintetben tehát következetes kiépítésre

**Ahús,
és szalonna erőt ad,
de megemésztésükhöz
erős gyomor is kell.**

— A gyomor panászoknál fog, hogy ezeket a nehéz táplálékokat kell feldolgozni, mert idővel neki is megárt a túlterhelés. Azért tehát még idejében be kell vezetni a könnyebben emészthető ételeket. Reggelire mindig, néha-néha vacsorára is tejeskávé lesz a legmegfelelőbb. Ez jóízű, tápláló, könnyű étel és azonkívül olcsó is. A tejeskávét azonban Franck-kal kell készíteni.

szorul a kormány gazdasági tanácsának az a határozata, mely a sóval való kiskereskedés jogát csak fajrománoknak akarja megadni.

A kormány gazdasági tanácsa a gyapot-fonal olcsóbb tömegáruját a falusi szövetkezetekre akarja bízni. Ebben nem tesz különbséget román, magyar és német szövetkezetek között, melyeknek amugy is megvan a központi állami ellenőrzése. Tehát megvan a mód rá,

I. Kr.: AZ OROSZ TITOK

Egy Oroszországot megjárta mérnök szenzációs tapasztalatai az orosz élet hétköznapijairól, álmairól és valóságairól. — A legpozitívabb és legérdekesebb könyv, ami eddig a magyar irodalomban a Szovjetről megjelent

Ara 40 lei és 15 lei portó.

Kapható: könyvostáljunknál

hogy minden nép a maga körében kifejlett közhasznú kereskedelmi intézményekkel szolgálja ki magát. Ha ezt a szétosztási módot a kormány gazdasági tanácsa a falusi ruházatkodási szükségletekre nézve már célszerűnek és helyesnek elfogadta, akkor misem áll útjában annak, hogy a só és petróleum kiskereskedelmi szétosztását is ugyanezen a módon foganatosítsa. Mindenestre szövetkezetekink ebben a tekintetben meg kell tenniük előterjesztéseiket, s közben kell járnok, hogy folyamodványaik ne csak beadvány legyenek, hanem azok teljesítését is kieszaközölni tudják.

Hétköznapi kis dolgokról van szó, de éppen ezekben a falusi nép életszükségei folytonosan bennelüktetnek. Ha akadályok, zavarok, bizalmatlanságok támadnak az ilyen kis dolgokban, akkor a hétköznapi szokásos rendjében állnak elő olyan nyűgösségek, amik szükségtelemül nehezítik a falusiak egyszerű életét. Pedig ez az egyszerű élet az, mely a maga zavartalanságában a társadalmi békét adja. A hétköznapi kis dolgoknak így van még a maguk ünnepszerező nagy következménye.

Világkiállítás

Párizsban

Irtó:
Castano-Kőszeghy
Marianne

XII.

Szédtő gazdagsága a látványosságoknak! Intellektuális termékek szüntelen beidegzésétől kavergo agyunk figyelmeztetően parancsol megállást. Pihenni vágyunk, — elutazunk tehát vidékre, el Párizsba, — a francia föld legkedvesebb, legcsalogatóbb tájaira.

Nem is kell messzire utaznunk. Vasútra sem kell ülnünk. Itt van közel a Centre Régional, a maga érintetlenül ősi francia jellegével, a nép lelkének és költészetének valóságos megfiatalító üdőségével. A régi derűs Franciaország köszöntet felénk a Szajna mozgalmas partvonaláról: kiszögellő arkádok, virágbaborul homlokzatok, breton donjon, kecses kis normand templomtornyok, spanyolos kis patio egy pyreneusi házban, Limoges vidékének klasszikus oszloposorai. A dombosított atyafiak lármás tömegében Rabelaisnek is dicsőségére való tipikus tájszólás üti meg fülünket, — rusztikus falusi hangszerek szakadatlan zümmögésének kíséretében.

Nem, csakugyan nem vagyunk már Párizsban! Annyira eleven, annyira valóságos már körülöttünk minden: Normandia, Poitou, Vendée és Saintonge festői tájai, Bretagne, Guyenne és Gascogne karakterisztikus építkezése a Côte d'Azur és Provence természet kincsei. Hatalmas térséget gyűrűalakban öveznek körül Alsace, Flandria, Pikardia, Lorraine és a Languedoc eleven és tarka pavilonjai. Megkapó természetűséggel jelennek meg előttünk a savoyai Alpok híres sporthelyei, a skielők és korszolyázók szarzaival, míg a Pyreneusok zord fenségét olajbarna arcú félspanyol szépségek egyéni varázsa teszi meg vonzóbbá.

Mindenütt nagyszerű háttér. Mindenütt Fran-

ciaország lelke szólal meg, aze a Franciaországé, melyet senki sem ismer igazán; napszenvédeljeitől, a politika hullámverésétől távoluló, egyetemes Franciaországé. Ide kell eljárnunk, a Centre Régional külön világába, hogy találkozzunk vele. Megismerkedünk a francia nép művészi érzékével, töretlen erkölcsiével, kézimunkáival, háziiparának osztonos fejlődésével. És mekkora szerepet játszik az ipar maga, minden pavillonban! Elképzeltük-e Alsacet a textilművek nélkül, a Vosges és Gérardner borrongó tájait a mezők végtelenjén kifeszített, fehérrítésre szánt vásznak kigyózo szalagjai nélkül? Lyon, a selyemgyártás Lyonja külön pavillonnal képviseli a híres régi lyoni takácsművészet remekeit; Provence különleges technikájú szőnyegekkel, Limousin világhírű Aubussen-példányokkal, Flandria pamutiparával éppenolyan jellegzetes képét tárja elénk a dolgozó francia népnek, mint az elzászi „Soufflenheim” pipadiszes fazékgyűjteménye, avagy Castelnau-dary sárga kódényei.

A régies francia bútorzatok vidékenként kialakuló sokfélesége is tanulságos és megható. O-breton parasztszobák merév szigorúsága, a pikardiai földművesek menyezetes agyái, a vendéi pór tarkakockás ablakfüggönyei, — mind-mind külön életmódot, külön karaktert jelképez.

A Centre Régional legkedvesebb emléke azonban mégis a népviseletek színes változatossága. Ki nem gondol vissza az emlékezés meghatót szálain elmúlt utazások szépséges momentumaira, amikor hirtelen feketebarsonyruhás, fehér csipkefőkötős öreg anyóka toppan elénk. — Saint-Malo visszatérő emléke? — Kit nem éjt meg hajdani remiscenciák bús varázsa, amikor a Corréze-völgy falusi parasztja kerül útunkba, jellegzetes viseletében? Viszont: nemcsak a baszk sapka, — a szoknyászerűen széles baszk nadrág is jellegzetes tartozéka a Pyreneusok s a Gascogne népies ruházatának. Előkerülnek újra ócska almáriomok fiókjaiból az elavult diszruhák, foszladozó csipkekötevények és az az édesbús viszontlátás emlékezésünk fiókjaiból is újból kicsalja mindazt a sok szívetmelenzető, kissé megfakult benyomást, melyeket lelkünk híven őrzött meg

mindvégig annyi esztendőn át.

Ezek a drága öreg francia anyókák azonban nemcsak a szőnyegszövés és csipkeverés ezerféle ágában, hanem a Franciaországban egyetemi tanácsokat érdemlő gasztronómia tudományában is mesterek. Még Balzac is jónak látta ismeretlen lángelméket elnevezni őket. Minden pavillon a maga sajátos nemzeti eledellet találja a kíváncsi idegenek tömege elé és a sikert minden bizonytalanságban tekintélyesen növelik Champagne, Berry, Périgord könyvének fiatal és öreg tünderei.

Csupa derű, vidámság és poézis ez az egész kirándulás a Centre Régional felé. A szív is mélyebben érez, a gondolatok is megenyhülnek, az agy minden fáradsága, a lélek ezernyi apró gondja semmivé foszlik a kiállítás e nagyon megható, nagyon szívhezszóló, elkuiontú világában. És amikor újra ott járunk a Provence narancserdői között s Juans des Pins pálmái hajtogatják felénk oriasleveleiket, — szemben velünk ott feketélik Korzika, komor szikláival: mint keserű ébredés, köszönt reánk a valóság Sétánk végét ért a Centre Régional területén.

XIII.

Egy világ születését jelképezi az az elgondolkozatosan szép szobor, Marius Vox mesterműve, mely elsőnek ragadja meg a szemet az Egyesült Államok hatalmas palotájának széles lépcsőzetéről, hogy felejthetetlen emlékként vésődjék örökre szívünkbe. Méltó az U. S. A. modern szelleméhez és mindazokhoz az emelkedett gondolatokhoz, melyek elősegítették a szabadság földjén az igazi demokráciát. Vigan himbálózik a Szajna partján a csillagos lobogó és vidám, eleven, színes a pavillon maga, rengeteg látnivalójával, tipikusan amerikai ízű ötleteivel, az ipar és technika hatványozott csodáival. Hogy azért nem minden fenékig tejfel az operencián túl sem, az hamarosan megállapítható a statisztikai táblázatok baljós tömegéből. Ellenben Canada pavillonja változatlan jólétri, a prémipar és a fenyőfafeldolgozás haladásáról, a gazdasági viszonyok böles kiaknázásáról beszél és ezt a jólétet szinte kihangsúlyozzák a pavillon brékés bronz reliefel. A kultúralt Eszaknak méltó foly-

Idő árás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Északnyugati szél, változó felhőzet. A hőmérséklet keleten is emelkedik kissé.

Hüléses betegségek

nél, rheuma, köszvény és idegfájdalmaknál a Togal-tabletták gyorsan és biztosan hatnak. Togal nagymértékben húgysavoldó és bakteriumölő, a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Több mint 7000 orvosi vélemény! Egy kísérlet meg fogja győzni! Kérjen kifejezetten Togal-t, nincs ennél jobb. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Bonnet pénzügyminiszter kapott megbízatást az új francia kormány megalakítására

A szocialdemokraták maguknak követelik a kormányvezetést. — Lebrun köztársasági elnök vonakodik az ő megbízásuktól

Párizsból jelentik: Lebrun francia köztársasági elnök az új kormány megalakításával George Bonnet pénzügyminisztert bízta meg. Bonnet szombatra ígerte választ arra nézve, hogy a megbízatást elfogadja-e. Mielőtt végleges választ adna, különböző politikai személyiségekkel folytat tanácskozást Bonnet az Elysée-palotából, ahol a köztársasági elnökkel félórát tanácskozott, egyenesen Chautemps, lemondott miniszterelnökhöz ment, az esti órákban pedig látogatást tett Jeanneneynél, a szenátus elnökénél, majd huszperces megbeszélést folytatott Herriot-val, a képviselőház elnökénél.

A köztársasági elnök előzőleg Chautemps volt miniszterelnöknek ajánlotta fel a kormány megalakítását, ő azonban a megbízatást nem fogadta el. Chautemps az Elysée-palotából távozva, a következőket mondta:

— A köztársasági elnök megbízott az új kormány megalakításával. Az államfő bizalma mélyesen megfeszít, mégis úgy gondoltam, hogy nagyon frissek még azok az események amelyek a kormány bukását előidézték és ez nagyon akadályozza feladatom teljesítésében. Ezért kénytelen voltam kitérni a kormányalakítási megbízatás elől.

Lebrun köztársasági elnök ezután Daladier hadügyminiszternek ajánlotta fel a kormányalakítási megbízatást, aki azonban azt szintén

elhárította magától. Az Elysée-palotából távozva Daladier kijelentette, hogy mint a honvédelem legfelsőbb irányítójának nagy feladatokot kell megoldania és ezért nem fogadta el

A francia kormányválság miatt elhalasztották a Népszövetség tanácsulását

Micescu román külügyminiszter Genfből Párizsba utazik

Genfből jelentik: A Népszövetség főtitkára a tanács tagjaihoz a következő táviratot intézte:

„A francia kormány a kitűzött tanácsulási elnapolást kéri. Nagyon sajnálja, hogy előre nem látott körülmények miatt később ezt a kérését

Kisebbségi nagyobbi egészség!

mondja az orvos és ugyanígy gondolkodik minden modern asszony is. Tudják, hogy telt alak nehézkessé, ellenállásra keptelenné és öreggő tesz mindenkint. Gondoskodjanak tehát a kitűnően bevált Dr Ernst Richter-féle reggeli tea mindennapi használatával, kellemes közérzetről, így biztosítja az életörömet, egészséges karcsúságot, fiatalos frissességet. Azonban kérje mindig csak a valódi

DR ERNST RICHTER-FOGYASZTÓTEA
1 doboz 100 leí, különlegesen 120 leí.

tatása a Dél, Brazília óriási csarnokával, melynek bejáratánál Jézus szobra emelkedik a magasba és felbukkan Rio de Janeiro, a kávé házája, krokodilusával, buja növényzetével és elbűvölően szép panorámájával. — Csodálatos bormunkák, égőszínű selyemkendők, a szantálfa nem anyagából faragott fapasztikák, helyenkint magyaros motívumokra emlékeztető himzések csillogó halmlaza Mexikó, — Montezuma hajdani titokzatos birodalma. Valami különös, füledt mór és barokk stílus kavargó egybeolvadása ez az egész mexikói pavillon, mely pedig mégis oly jellegzetesen emeli ki e forrongó állam kincseit.

Exotikum vidékeken járunk; füllasztó, bizarr exotikum valóban itt minden. Peru mérhetetlen természeti gazdagságának szemléletében újjáéled az Inkák kincseinek legendája. Paraguay és Uruguay különös, félig barbár, félig rastaquère világa után Cuba, Venezuela és Haiti csodálatos és forró légköre izzó erővel eleveníti fel gyermekkori olvasmányaink legkedvesebb emlékeit. Anatólia fantasztikusan szép ipari termékei mellett furcsa ellentétként ragyog Irak festői hajléka, az egész földet elárasztó datolyatermésének exportjával és felejthetetlenül szép kis udvarával. Palesztinának stílusos és egyszerű pavillonja után Dél-Afrika imponáns terméi vetik elénk a Dél minden gazdagságát és lelkekünk messzire kalandozik a gondolatok elvarázsolt szigetére. Agrártermékek szédítő tömege, struccollerdők özöne, kábító illatokkal terhes, tarka bazárok szőnyegkultusza, hódító narancsligetek, — jellegzetes „souk” dolos pálmákkal és a rumkésztmények tömegével, — mind egész idegen, külön világba sodornak minket, melytől oly messze esik a valóság. Ellenben a belga Kongó-pavillon nagyon is józan valósággal tárja fel Belgium egyre növekvő hatalmát.

Nagyon értékes tapasztalatokat szerezhetünk a Pavillon de l'Enseignement meglátogatásával. Pedagógusoknak valóságos élmény. Fekete falainak komoly előkelőségéhez jól illik a könyvek sarmadája és az a plasztikus szemléltetési mód, ahogy bemutatja a modern oktatási rendszerek

különbözését. Rajzolókat, művészeket, a dekoratív hatású kedvelőit különösen a rajztanítás legújabb módszereinek egyenesen hihetetlen eredményei lepnek meg, — kisgyermeknek válnak alig kététhónapi oktatás után valóságos művészekké, mint ezt a kiállított bámulatos szénrajzok és vízfestmények bizonyítják. Nagyon szép anyaggal szerepelnek az Ecole Supérieure növendékei is, míg a Beaux Arts fiatal tehetségeinek szobrai új orozslánkörömet jósolnak. — Nagyon tanulságos ezenkívül a pedagógia egy egészen másik ága: a francia nyelv tanítása másnemzetiségű analfabéták részére! Rekord rekord után! Haladunk, — hiába, mégis csak haladunk.

Igen, haladunk. Tanuságot tesz erről a nagy-szerű kiállítási posta, szüntelenül működő távirójával, telefonfülkéinek tömegével, a gyors levelezés előnyeit kihasználó látogatók egész karavánjával. Fogynak is szaporán a kiállítási bélyegek, a filaelisták ezévi széprajzu vívmányai, melyek egyébként másutt nem kaphatók Párizsban, csak itt. Ugyancsak sokat tanulhatunk a színek és festékek pavillonjában, ahol Vernier-embellir! jelszó mellett megismerkedhetünk a frettkeverés legkülönbözőbb hókuszpokuszaival és készítésük vegyi összetételével. Nemkülönböztetve a közeli Pavillon des Matières Plastiques.

Haladtunk egyéb vonatkozásokban is, — példa rá az óriási Pavillon International, ahol az egész világ adott egymásnak találkozó művészet és reklám boldogítóan egységes harmóniájában. Amit minden nemzet egyenként mutat be saját pavillonjában, mindaz leszűrve, kifinomodva, az izlés és elegancia legsajátosabb szűrőjén átrostálva vonul fel, valóságos ünnepi menetben. Ausztria mesteri dísz tárgyakkal, Románia szőnyegekkel, Anglia gépekkel, Bulgária szobrokkal, — hogy csak éppen így kapásból említsünk meg néhány nemzetet a gyönyörű szellemi találkozó színhelyéről. A közös munka eszméjének magasztosságát tökéletesen fejezi ki az előtérben kiemelkedő női szobor, — vállán galambokkal, a Béke örök asszonya tárja felénk eső karját. Egyszer talán csak meghallgatja valaki.

(Folytatás következik.)

a kormányalakítási megbízatást. Daladier után a köztársasági elnök Blum volt helyettes miniszterelnököt és Albert Sarraut-ot fogadta. Ezután a francia politikai pártok parlamenti csoportjai külön-külön tanácskozásra ültek össze. A szocialista párt parlamenti csoportja kimondotta, hogy hű marad a népfronthoz, melynek fenntartását kívánja, de egyúttal kimondotta azt is, hogy a szocialista párt magának követeli a miniszterelnökséget az új kormányban.

Ilyen előzmények után történt meg Bonnet kormányalakítási megbízása. Bonnet pénzügyi politikája volt az, mely különösen szembe fordult a Népfront szélsőbaloldalának romboló törekvései ellen. Így amennyiben az ő kormányalakítása sikerülne, ez a nemzeti irányú közép-pártok uralmát s a marxizmus hátrahozását jelentené.

előterjeszteni. Az angol kormánnyal egyetértésben azt javasolja, hogy az ülést január 26-ára napolják el.

A népszövetségi tanács tagjai előreláthatólag hozzájárulnak az ülés elnapolásához. Beck lengyel külügyminiszter, aki jelenleg Berlinben van, már közölte is beleegyezését. Ennek megfelelően nem folytatja útját Genf felé, hanem Berlinből visszatér Varsóba. Eden angol külügyminiszter, aki dél-franciaországi üdüléséről Genfben akart utazni, hazatért Londonba. Megérkezett Londonba Chamberlain miniszterelnök is.

Micescu román külügyminiszter Avenol főtitkárral villásreggelizett, amikor megérkezett a francia kormány távirata, amelyben a tanácsulási elhalasztást kérte. Micescu nyomban hozzájárult a halasztáshoz. A román külügyminiszter azonban nem tér vissza Bucurestibe, hanem különféle látogatásokra használja fel idejét és Genfből intézi hivatalos ügyeit. A külügyminiszter közölte a Havas tudósítójával, hogy a népszövetségi ülésnek befejeztével Genfből Franciaországba utazik. Reméli, hogy kormányának politikájáról a Népszövetség tanácsa előtt teendő kijelentései eloszlatják majd a sajnálatos félreértéseket.

KEDVEZŐ HATÁS A TÖZSDÉN

Párizsból jelentik: A francia tőzsdére a kormányválság kedvező benyomást gyakorolt. A francia járadékkötvények árfolyamai emelkedtek. A valutapiacra a hivatalos jegyzés szünetel.

Londoni jelentés szerint a francia frankot péntek délután 3 órakor Londonban 151.625-el jegyezték Párizsban a nemes fémpiacon felfüggesztették a forgalmat.

Anglia új kínai nagykövete,

Archibald Clark Kerr, Anglia volt bagdadi követe, aki a távolkeleti politika alapos ismerője, a napokban foglalta el új állását.

Gyógyítható-e a tüdőbetegség?

Mindazok, akik asthmában, tüdőcsúcs-, vagy légcsőhurutban, szédülésben, tüdőkatarrusban, idült köhögésben, állandó rekedtségben és náthalázban szenvednek, mindezek teljesen ingyen és portómentesen egy tájékoztató könyvet kapnak, több ábrával, Dr Guttman orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar“ (Gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel.

Írjon egy levelezőlapot (6 leles bélyeggel) alanti pontos címre: **PUHLMANN & CIE, BERLIN 847, Müggelstrasse 25-25 a.**

Megszüntette a kereskedelmesített Városi Közüzemek rendszerét Nagyvárad időközi bizottsága

Átvették, Cristescu üzemigazgatótól a Városi Közüzemeket. Dr Filip Victor veszi át ideiglenes megbizatással az üzemek vezetését

Nagyvárad. Saját tud. Pénteken délután 5 órakor dr Mangra Dumitru polgármester elnöklése alatt ülést tartott a város időközi bizottsága. A polgármester bejelentette, hogy a tárgysorozat első pontján az egyesített üzemek nagyfontosságú kérdése szerepel. Az elmúlt esztendőben — mint ismeretes — egységes vezetés alá vonták a város három üzemét, de azóta számtalan panasz hangzott el az üzemek működése ellen. A lakosság érdekében részletesen meg kell vizsgálni az ügyet és éppen ezért felkéri dr Prodan Teodor városi főügyészt, hogy ismertesse a kérdést. Prodan Teodor dr Vázolja az üzemek működését. Az üzemek 1935 nyarától 1937 májusáig a város kezelésében működtek, míg azután nagyobb kereskedelmi fejlődés reményében egységes vezetés alá helyezték azokat. Az egyesített üzemek beállítását azonban perrel támadták meg a temesvári közigazgatási bíróságnál, amely azt meg is semmisítette. A város megfellebbezte az ítéletet, de aztán beérkezett a belügyminisztérium megerősítő végzése és az egyesített üzemek tovább dolgoztak. Prodan Teodor dr ezután határozati javaslatot olvasott fel, amely kimondja, hogy a város visszavonja azt a fellebbezést, amit a temesvári közigazgatási bíróság határozatára adott be. Kéri a belügyminisztert, hogy vizsgálja felül az 1937 június 16-án kelt megerősítő végzést. Elfogadja a temesvári közigazgatási bíróság döntését, amelyben megsemmisítik a Cristescu Alexandru üzemi igazgatóval kötött szerződést, valamint a közigazgatási és ellenőrzési bizottságba történt kinevezéseket. Elrendeli az egyesített üzemek vagyonának átvételét a jelenlegi vezetőségtől és ennek keresztülvételére Salvatore Jacob alpolgármestert, dr Pop Livius és Mihulin Nicolae tanácsosokat jelöli ki. Kéri a belügyminisztérium előzetes jóváhagyását, hogy a város léptesse életbe a régi szabályrendeletet, amelyet a belügyminisztérium 1935 július 11-én hagyott jóvá. A jelenlegi határozat jóváhagyásáig dr Filip Victorot bízzák meg az egyesített üzemek ügyeinek vezetésével. Megállapítják, hogy a fenti határozat érvénybeléptetésének eltolódása ellenkező a város érdekeivel és ezért elrendelik annak azonnali keresztülvételét.

„Az egyesített üzemek vezetésével kapcsolatban olyan dolgok is történtek, melyek a büntető törvénykönyvbe ütköznek“ — mondotta dr Popa Livius.

A határozati javaslat felolvasása után a polgármester megnyitotta az ülést. Elsőnek dr Popa Livius tanácsos szolt a kérdéshez. Hangsúlyozza, hogy ő volt az első, aki már annak idején szót emelt az üzemek kereskedelmesítése ellen és javasolja, hogy a tanács, miután kimondja az üzemek mai vezetőségének menesztését, azonnali vizsgálatot rendeljen el az üzemek vagyonát és jelenlegi állapotát illetően. Ertesüléseim és bizonyítékaim vannak arra vonatkozólag, hogy az egyesített üzemek vezetésével kapcsolatban olyan dolgok is történtek, amelyek a büntető törvénykönyvbe ütköznek. — mondotta többek között dr Popa Livius.

Sălăjan Josif tanácsos felteszi a kérdést, hogy amennyiben a város ismét a régi kezelésébe veszi az üzemeket, ez előnyt jelent-e gazdasági szempontból? A jogi indokok mellett kéri, hogy vizsgálják meg a kérdés pénzügyi részét is.

Dr Mangra Dumitru válaszában kifejti, hogy

mindenki azt hitte, hogy az üzemek vezetése egységes vezetés alatt kevesebbe fog kerülni, de kiderült, hogy csálódtak. Kineveztek egy kereskedelmi igazgatót, Cristescu Alexandrut, havi 25 ezer leles fizetéssel, habár az illető nem is látott kereskedelmi iskolát.

— Nekem sincs kereskedelmi végzettségem, de ilyen ügyekben magam mellé veszek egy szakértőt. De az egyesített üzemek élén az igazgatónak kellene kereskedelmi szakértőnek lennie. Én felülvizsgáltam a szerződés jogi oldalát és felháborodtam azon, hogy azt a felsőbb fórumok jóváhagyták volna. — mondotta egyebek közt a polgármester, majd az egyesített üzemek vagyonának átvételére kijelöli a bizottságot: dr Jacob Salvatore alpolgármester, Mihulin Nicolae és dr Popa Livius tanácsosok, valamint Popescu Nicolae pénzügyi főnök és dr Filip Victor, a köztisztasági üzem igazgatója személyében. Az egyesített üzemek élére új rendelkezésig dr Filip Victorot javasolja. A tanács egyhangulag elfogadja a dr Prodan Teodor által előterjesztett javaslatot, valamint a polgármester által javasolt kinevezéseket.

Felmondott a város valamennyi hátralekos bérlőjének.

Az egyesített üzemek ügyének letárgyalása után Sighet Florian előterjeszti a közgazdasági ügyosztály által javasolt lakbérfelmondásokat. A javaslat kb. 30 lakbérhátralekban levő lakóellen kér kilakoltatási végzést. Dr Mangra Dumitru kijelenti, hogy nem tett különbséget keresztény és zsidó között. A lakbérhátralekban levőknek egyformán felmondanak. Viszont ez nem jelenti azt, hogy amennyiben egyesek úgy vélik, hogy előterjesztésük van, azt ne vegyék figyelembe. Minden egyes beérkezett kérvényt a tanács külön meg fog vitatni.

A pénzügyi osztály nevében bejelenti, hogy 600 új fellebbezési kérvényt kell rövid időn belül

elintézni és ezért kéri a polgármestert, hogy jelölje ki a második fellebbezési bizottságot is. Mangra Dumitru dr teljesíti a kérést és a bizottságba dr Cotrus Joan és Sălăjan Joan tanácsosokat nevezi ki. A piaci barakok kérdésében ugy határoznak, hogy ezután egy hónapra adják ki azokat.

A villamos megállók ügyében a polgármester dr Todoran Isidor alpolgármester és Sorescu Andrei tanácsosokból álló bizottságot küldi ki.

A polgármester végül egy hármass bizottságot jelöl ki, az új utcák elnevezésére és egyes régi utcanevek megváltoztatására. Firu Nicolae, dr Cotrus Joan és Sorescu Andrei a következő tanácsülésen tesznek javaslatot e kérdésben.

Több tárgy nem lévén, a polgármester az ülést berekeszti.

Nagyvárad. Saját ud. A városi időközi bizottság által kijelölt átvételi bizottság pénteken este 7 órakor jelent meg az egyesített üzemek épületében és Cristescu Alexandru kereskedelmi igazgatótól átvették a vagyonleltárt. Az átvételről — amely a legnagyobb rendben folyt le — jegyzőkönyvet vettek fel.

Hurokra került a brassói postakocsi fosztogatója

Saját tud. Érdekes bűnügyre sikerült fényt deríteni csaknem egy éven át tartó nyomozás után a rendőrségnek. Még az elmúlt év elején történt, hogy egy 38 ezer lejt tartalmazó kassza eltűnt a brassói postahivatal pénzküldeményeket szállító kocsijáról. A gyanu, annak idején a küldemény kíséretjére, a postahivatal Fehér János nevű alkalmazottjára terelődött, aki azonban tagadta, hogy a terhére rótt bűncselekményt ő követte volna el. Miután a gyanúsított ellen a nyomozás kezdetén semmi tárgyi bizonyítékot nem sikerült felmutatni, úgy látszott, hogy a bűnügy rejtélye megoldatlan marad. Most azonban a titokzatos lopás ügyében olyan fordulat következett be, amely a hatóságot nyomra vezette. A detektívek a közelmúltban ugyanis házkutatást tartottak az udvarhelymegyei Vargyas községben. Fehér János ottani lakóhelyén, ahol a kertben elásva megtalálták a pénzküldemény dobozát — természetesen üresen. Fehér most már megtört a döntő bizonyítékok sulya alatt s beismerte, hogy a lopást ő követte el s annak végrehajtásában Noték György nevű barátja segédkezett, aki jelenleg a haditengerészetnél teljesít szolgálatot. A rendőrség a beismerő vallomása elhangzása után Fehér Jánost átadta az ügyészségnek, ahol letartóztatták s egyben elrendelték büntetésének Noték Györgynek szolgálattelhelyéről való előállítását.

Értesítés !!

január 15-én kezdődik ezidén is nagyméretű leltári vásárunk
REICHARD
cipőáruháza

Csehszlovákia fennállásának húszéves évfordulója

Nagy román küldöttség vesz részt az évfordulói ünnepeken

Bukarest. Saját tud. Csehszlovákia húszéves fennállásának évfordulója alkalmából nagy ünnepek lesznek Prágában, amelyekre Prága főpolgármestere hivatalosan meghívta Bukarest főpolgármesterét is. Braescu, Bukarest székesfőváros átmeneti bizottságának elnöke ma jelöli ki a küldöttséget, amely a prágai ünnepeken részt vesz.

A cselédrendelet végrehajtási utasítása

Nagyvárad. Saját tud. Az ismeretes cselédrendelettel kapcsolatban a nagyváradai rendőrkezes-túra pénteken a délutáni órákban az alábbi rendeletet adta ki:

1. Tilos zsidóknak 40 éven aluli keresztény szolgálót, szakácsnőt, bonnet, nevelőnőt, vagy más alkalmazottat szolgálatban tartani.
2. A fenti kategóriákhoz tartozó alkalmazottakat legkésőbb január 31-ig el kell bocsátani.
3. Mától kezdve zsidók nem alkalmazhatók 40 éven aluli keresztény nőket.
4. Jelen rendelet végrehajtásával a városi cselédügyosztály és a bejelentő hivatal biztatnak meg, valamint a kerületi kapitányságok, amelyek február hó 1-től kezdve házról-házra járva végeznek ellenőrzést.
5. A kihágások szigorú büntetés alá esnek.

A városháza cselédügyosztályánál már végrehajtják a rendeletet. A 40 éven aluli keresztény lányok zsidó helyeken való alkalmazását nem fogadják el. Az ügyosztály már megkapta a munkaügyi inspektor értesítését.

Itt írjuk meg egyébként, hogy a hivatalos lap pénteki, január 14-iki számában megjelent a cselédrendelet, mely szerint zsidóknak tilos 40 éven aluli keresztény női szolgálatukba fölvenni és tartani. A rendelet a már ismert szöveggel jelent meg.

Szatmáron 30 napi türelmi időt engedélyeztek a cselédrendelet végrehajtására

Szatmár. Saját tudósítónktól. A cselédrendelet végrehajtási utasítása, mint jelentettük, megérkezett az itteni rendőrségre. A végrehajtási utasítás szerint az összes cseléd-könyveket semmisnek nyilvánítják s újat csak abban az esetben adnak ki, ha a szerződés nincs ellentétben a kormány rendeletével. A zsidó gazdák azonnal fel kell mondjanak 40 éven aluli háztartási alkalmazottaiknak. A szatmári rendőrkezes-túra 30 napi türelmi időt engedélyezett a rendelet végrehajtására. Az állás nélkül maradt alkalmazottaknak a munkáselhelyező hivatal szerez új állást.

Pályázati hirdetés

A topesti (csikszenttamási) róm. kat. kántori állásra pályázatot hirdetünk. Javadalom: a) lakás kerttel és melléképületekkel; b) 120 véka rozs és 300 véka zab piaci ára évnegyed utólagos részletekben; c) 7 hold szántó, 3 hold kaszáló; d) 34 terü tüzifa; e) stóla kb. 5000 lei; f) faizás és legeltetés.

Kötelessége: az összes kántori teendők végzése, hitoktatás a kijelölt osztályokban, ének- és zenekar vezetése, a népművelési és társadalmi munkákban segédkezés.

Pályázati határidő 1938. január 23, mikor a próbát is megtartjuk.

Az állásra a püspöki előírás szerint csak tanítói oklevéllel bíró kántorok pályázhatnak.

EGYHÁZTANACS.

A TUNGSRAM
MŰVEK
Szakértői

ingyen

VIZSGÁLIK FELEL RÁDIÓKÉSZÜLÉKEIT

FORDULJON BIZALOMMAL A „RADIO EXPERT TUNGSRAM” FELÍRATTAL ELLÁTOTT SZAKZSZELEKHEZ, KÉSZÜLÉKÉT OTT SZAKSZERŐEN VIZSGÁLIK FELEL

A jugoszláv miniszterelnök és a lengyel külügyminiszter berlini látogatása

A látogatások kihatása a Duna-vidék rendezésére. — Nagyonfontosságú megbeszélések Hitler kancellárnál

Berlinből jelentik: Berlini körökben arról beszélnek, hogy Stojadinovic látogatásától nem lehet várni alapvető szerződéseket vagy megegyezéseket. A látogatás inkább a Berlin és Belgrád között fennálló barátság hangoztatásából áll. Magától érthetően, a megbeszélések alkalmat adnak arra, hogy a napi politika alapvető problémáit, különösen a Németországot és Jugoszláviát érintő kérdéseket megvitassák. Ugy véljük, hogy a fennálló megegyezéseket ezek a megbeszélések megerősítik és a két állam kapcsolatai révén megszilárdítják a Duna-medence államainak viszonyát.

LENGYEL-NÉMET EGYÜTTMŰKÖDÉS
A NÉPSZÖVETSÉG ELLEN ÉS A GYARMATI
KÖVETELETESEK BEN.

Hitler német birodalmi vezér és kancellár és Beck lengyel külügyminiszter tanácskozása.

Betegség esetén
először a lázt kell legyőzni!

— Ismét emelkedett a hőmérséklete.
— Mit is lehet itt tenni?
— Bedörzsölöm az egész testet Carmol-al és mingyárt megszűnik a láz.

CARMOL a legjobb bedörzsölőszer hűlés, nátha, reumatikus fájdalmak és láz ellen.
Egy üveg ára 22 lei.

Kapható: gyógyszerárakban és drogériákban.

val kapcsolatban jólétesült német körökben a következőket mondják:

— A megbeszélés nem tekinthető hivatalos jellegűnek, inkább csak eszmecsereül szolgált. A különféle tárgyak közül szóba került a danzigi kérdés, valamint a német-lengyel kulturális és gazdasági kapcsolatok. Nagy teret foglaltak el a megbeszéléseken a két országot különösképpen érdeklő nemzetközi időszéri kérdések, amelyeket Beck Göring porosz miniszterelnökkel és Neurath külügyminiszterrel is megbeszéltek. Berlinben utalnak Beck külügyminiszter legutóbbi külpolitikai expozéjára, melyben

élesen szembe szállt a Népszövetséggel, másrészt bejelentette Lengyelország fokozódó érdeklődését is a dunavölgyi események iránt. Ezen a két téren meglehetősen sok kapcsolatot teremthet még Berlin és Varsó között.

Németország népszövetséggel szembeni magatartása közismert. A Duna-völgye iránti közös érdeklődés pedig itteni felfogás szerint Lengyelországnak valószínűleg még számos alkalmat adhat a Németországgal való együttműködésre. Lengyelország gyarmati igényekkel is fellép a Népszövetséggel szemben. Németország hasonló kívánságai tehát egy újabb partnert juttattak a német kormányhoz, mert Németországgal együtt most már Lengyelország is egyre erőteljesebben sürgeti a világ nyersanyagterületeinek mielőbbi újból való felosztását. Jólétesült körök úgy tudják, hogy Hitler és Beck megbeszélései során szóba került a román kérdés is.

GENFI ÉRDEKLŐDÉS

A ROMÁN-MAGYAR KIEGYEZÉS IRANT.

Genf jelentik: A „Journal de Genève” a budapesti hármass értekezlettel kapcsolatban megállapítja, hogy magyar részről a megértési szándék már kifejezésre jutott és most már Románián a sor, hogy lépést tegyen a megbeszélés irányába.

Mi történt az elmúlt héten?

(Külpolitikai figyelő)

Írja: **Observator**

Távol Keleten egyre veszedelmesebbé válik a helyzet Anglia és Japán között. Egyetlen nap sem múlik el anélkül, hogy összetűzés ne történjen. Anglia féltékenyen vigyáz jogaira, Japán pedig egyre kevesebb hajlandóságot mutat ezeknek a jogoknak respektálására. Múlt hét szombatján már odáig fajult az ellenségeskedés, hogy Sanghaiban, a nemzetközi negyedik japán katonák és rendőrök egy angol zászlót letéptek és helyébe japán zászlót tűztek ki az épületre. Szinte esodával határos, hogy eddig véres összetűzőzésre nem került a sor a két ország katonasága között. *Anglia sehogyse akar beletörődni abba, hogy az adott helyzetben és a fennforgó körülmények között elvesztette a játszmát Japánnal szemben.* Később ébredt annak felismerésére, hogy világbirodalmi helyzetét nem Európában, hanem Kelet-Ázsiában fenyegeti halálos veszedelem. Éveken keresztül túlkönnnyen vette a felkelő nap országának erőgyarapodását, hatalmi igényeinek fokozatos növekedését: most pedig túlmereven ragaszkodik világbirodalmi „ábrándjaihoz”: nem számol a helyzet és idő parancsoló kényszerével és nem siet elfogadható alapon, még áldozatok árán is megegyezni a hatalmi helyzetének teljes ismeretére és faji öntudatának felfokozott mértékére ébredt sárga nagyhatalommal.

Japán jól ismeri Anglia helyzetét. Irhatnak a londoni lapok akármilyen méregbe mártott tollal, fenyegetőzhetnek bármilyen megtorlásokkal, a tokiói kormány meg nem ijed a hadsereg által diktált célok közül sem ad fel, nem ejt el egyet sem.

„Ázsia az ázsiáiké!” — mondotta egyik legutóbbi nyilatkozatában Szuecsugu. — S ebben a mondatban minden kíváncsi kérdésre benne van a válasz. „Kelet-Ázsiában csak a Japán Mandzsukou és Kína közötti szoros együttműködéssel lehet eljutni a helyzet állandósulásához és a békéhez” — fűzte tovább gondolat-sorát Japán tengernagy-belügyminisztere. „Az igazság és az emberiség eszméi csak mithoszok maradnak addig, amíg a színes fajokat nem szabadítják fel olyasmódon, hogy ezek is oszlozkodhassanak az ég kegyeiben és amíg a világot, amelyen ezidőszert a fehérek uralodnak, nem alakítják át ez eszméknek megfelelően... Tartós béke a világon csak akkor valósulhat meg, ha a színes fajok, amelyek most nyomorúságos életet élnek, felszabadulnak a fehérek béklyóiból...”

Ennél nyiltabban és világosabban egy ártatlan gyermek sem beszélhet. *Japán tudatosan kerül a diplomáciai nyelv alkalmazását, hogy ezáltal is, bebizonyítsa azt, milyen egyenesek, igazak és tiszták a szándékai.* Semmi sem volna könnyebb, mint az őszinteségre őszinteséggel válaszolni és a történelmi szükségszerűséggel számotvetve, a fehér faj nagyobb megaláztatása és sérelme nélkül lehetővé tenni a színes fajok igényeinek valamilyen formában való kielégítését.

Az alkalmazni szándékolt módszerek tekintetében is hasonló nyíltsággal nyilatkozott Szuecsugu.

„Ha Hongkong felől tovább is támogatás érkezik Kínának, ebből csak baj származhatik”, jelentette ki férfiasan és kategorikusan. „Japán tisztában van azzal, hogy Kína az idők végtelenségéig nem folytathatja a harcot. A tokiói kormány tehát kénytelen lenne bezárni azt a főkaput, ahonnan Kína számára az ellenálláshoz szükséges erő beáramlik. Elzárja még akkor is, ha ez Nagybritanniával surlódást idézne elő!...”

Másszóval kifejezve, ez annyit jelent, hogy Japán blokádnál készül helyezni az egész ki-

nai tengerpartot. Mivel pedig a fennálló nemzetközi jog szerint blokádirozni csak hadviselő állam partjait lehet, a tokiói kormány el van szánva arra, hogy formailag is megüzeni Kínának a háborút.

Nagy kérdés még ma, hogy mit tud és mivel fog Anglia erre a lépésre válaszolni. Amerika segítségére egyelőre nem számíthat. Franciaország a Földközi-tengeren úgy igénybe van véve, hogy az angol flotta támogatására szintén nem vállalkozhatik. Nagybritánia tehát csak a saját légi és tengeri haderejére lenne utalva egy esetleges háború esetén.

Most érzi igazán a Szigetország kormánya, milyen kár volt az, hogy korábban nem készült fel „erre” a leszámolásra. Hiába építi most már a leglázább tempóban hadihajóit, hiába fejleszti repülőparkját: a győzelem kivívásának órájáról lekésett. Az elmúlt esztendőben nem kevesebb, mint 7 cirkálót, 9 torpedórombolót, 3 tengeralattjárót, 3 aknakutatót bocsájlott vízre és több mint 100 hadihajó egység van építés alatt. Mi ez azonban az otthoni vizeken, minden szívet minden lakosa által anyagilag és erkölcsileg támogatott, teljes haderejét felhasználni tudó Japánnal szemben? Ha Oroszország nem szól bele a „kettős” párviadalba...

Beck ezredes Lengyelország külügyminisztere nem tartozik azok közé az államférfiak közé, akik nyilatkozataikkal sokszor foglalkoztatják a világ közvéleményét. Amikor tehát megszólal, szavainak különleges súlya és komoly jelentősége van. Ezt a súlyt és ezt a jelentőséget nem lehet elvitatni azon kijelentéseitől sem, amelyeket legutóbb a Népszövetséggel kapcsolatban mondott.

„A nemzetközi élet nagy válsága elsősorban a Népszövetséggel van kapcsolatban”, jelentette ki tartózkodás nélkül. „A gyakorlat már megmutatta, hogy az alapokmány rendelkezéseinek „teljes” alkalmazása meghaladja a Népszövetség képességeit... Kár tehát a Népszövetségre olyan feladatok megoldását rákényszeríteni, amelyekre képtelen!... Ebben van a Népszövetség válságának forrása, melyet néhány nagyhatalom kilépése még jobban elmélyített... Vétkes könnyelműségnek számít, hogy bizonyos körökben Olaszország kilépését és Németország nyilatkozatát félvállról vették... Nem szabad a Népszövetséget úgy felfogni, mintha az egy államsoport volna csak, amely egy másik államsoport ellen irányul... Legkevésbé sem szabad úgy tekinteni a Népszövetséget, mintha az a demokratikus államoknak szervezete len-

UJDONSÁGI

UJDONSÁGI

EUCHARISZTIA

Az 1938. Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából több neves író közreműködésével szerkesztette:

Bangha Béla S. J.

Ez Oltárszentségről szóló tan dogmatikai alapját, liturgiáját, történelmét, lelki hatását, az építészetre, irodalomra, költészetre gyakorolt inspiráló hatását öleli fel. Minden kérdésről az abban tekintélynek ismert szakember írt. A magas nívó és komoly tartalom mellett, a munka a nagyközönség számára is készült és minden fejezetét laikusok is élvezettel és nagy haszonnal olvashatják. — A hatalmas képekkel is illusztrált 300 oldalnyi terjedelmű könyv ára finom, művészi címlappal, kartonkötésben 235 lef.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

Egy érdekes levél

Igen tisztelt Gyógyszerész úr!

Örömmel értesítem, hogy a feleségem kigyógyult a Gastro D. orvosságtól és nagyon szépen köszönöm a szerkesztőségnek, hogy ajánlotta ezt a gyógyszert. Most szíveskedjenek 4 üveggel küldeni utánvétellel az alanti címre, ezeket az öcsém számára rendelem. Tisztelettel Oláh Danila, Cioci (Csókfalva) u. p. Gindari.

A Gastro D. gyomor-, epe-, vese-, máj- és bélbetegségek esetében kitűnő hatással van. Orvosok is ajánlják.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lef utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

ne a parancsuralmi rendszer szerint kormányzott államokkal szemben...”

Párizsban és Londonban bizonyára nem fogják megtapsolni Beck kijelentéseit; de ezek a kijelentések gondolkodásra fogják kényszeríteni mindazokat, akik eddig a Népszövetség gyökeres reformja előtt mereven elzárkóztak.

Hatvan érseket és püspököt és kétezer áldozópapot fogadott vasárnap Mussolini, hogy meghallgassa a katolikus klérus bizalmának, szeretetének és ragaszkodásának őszinte szavait az építő fasizmussal szemben. Kell-e ennél döntőbb és világosabb bizonyíték amellett, hogy a katolikus Egyház nem ellensége a parancsuralom alapján történő államvezetésnek, ha ez a kormányzás nem téved be a lelkiélet területére s nem igyekszik a nép hitbeli és erkölcsbeli felforgatásának harmonizációját megbontani...

Olaszországban sem ment könnyen a régi parlamenti pártok feloszlatása és a politizáló papok leszerelése. De sem Mussolini, sem kormányának egyetlen tagja, — az első esztendő legviharosabb napjaiban sem gondoltak arra, hogy néhány politizáló papért az Egyházat tegye felelőssé és az elkerülhetetlen harc okát a kereszténység tanításában és vallás-erkölcsi intézményeiben keresse. Mussolininak mindig az volt a felfogása, aminek most is kifejezést adott, hogy a fasizmus csak a katolikus Egyházzal való együttműködés útján juthat diadalra.

Milyen kár az, hogy ezt az egyszerű és világos igazságot, ezt a tapasztalati tényt másutt nem tudják, vagy nem akarják megérteni és a kereszténység megrágalmazását, eszméinek meghamisítását, intézményeinek lerombolását tekintették és tekintik még most is az új államépítés legfőbb feltételének és feladatának.

A római csoporthoz tartozó államok budapesti konferenciájára nem hozott semmi meglepetést. A Berlin-Róma-tengelyi jelenségének, hasznosságának fel- és elismerése; a nemzeti Spanyolország mellett való állásfoglalás; a kommunizmus elleni harchoz való csatlakozás mind olyan fejlemények voltak, amelyeket várni lehetett. Hiszen az egyes országok felfogása ezekben a kérdésekben már régóta ismert volt.

Arra is el lehetett készülni mindenki, hogy Olaszország kilépése a Népszövetségből nem marad hatás nélkül Ausztriára és Magyarországra sem. Ki is jelentették mind a ketten, hogy ha a Népszövetség nem fizdul és lököltesedik pártatlan fórumává minden vitás ügynek s nem függetleníti magát egyes államsoportok ideológiáitól, főleg pedig érdekeitől, — megfontolás tárgyává kell hogy tegyék mai helyzetüket és viszonyukat vele szemben.

A közös nyilatkozatnak legmeglepőbb s egyben legérdekesebb része Magyarországnak Romániához való viszonyával foglalkozik. „Olaszország és Ausztria — mondja e tekintetben a nyilatkozat — nagy érdeklődéssel kísérik e két ország közötti viszony fejlődését és abbéli nézetüknek adnak kifejezést, hogy a magyar-román tárgyalások kielégítő eredménye jelentősen hozzájárulna a dunai Európa békéjének megszilárdításához.”

Románia és Magyarország is csak köszönettel vehetik tudomásul ezt a figyelmet és meleg érdeklődést, mert olyan barátok részéről jön, akik elég igazak és elég jelentékenyek ahhoz, hogy szimpátiájuknak kézzelfogható formában is bizonyosságát adhassák.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helve

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Felhívás: Egész évre 800, félévre 400
negyedévre 210, egy hónapra 70 Ft.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 27.

Cluj-i szerkesztő: **Dr. Sulyok István**
Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.
Csakis válaszbellyeges magánlevelekre válaszolunk.

ÓFELSÉGE ÉS MIHÁLY NAGYVAJDA VADÁSZATRA UTAZOTT. Bukarest. Saját tud. A király az Athénből tegnap hazatért Mihály vajdával együtt tegnap este vadászatra utazott Faureibe. A mogosiaai állomáson a kormányelnök üdvözölte az uralkodót, akit Portarca közlekedésügyi miniszter is elkísért a vadászatra.

Több zsidó kulturintézményt megszüntettek Bessarabiában. Bukarest. Saját tud. A kormány több besszarabiai zsidó könyvtárt és kulturintézményt megszüntetett, mert azokban a kommunista propaganda fészkeket látja. Chisenevi jelentés szerint több cionista jellegű zsidó egyesület és más kulturális szervezetek kezdeményezésére megszünt.

MEGJELENT A KÜLFÖLDI ORVOSI DIPLOMÁK FELÜLVIZSGÁLÁSÁRÓL SZÓLÓ RENDELET. Bukarest. Saját tud. A hivatalos lap január 14-iki számában megjelent az a rendelet, amely az 1919 óta külföldön szerzett orvosi oklevelek felülvizsgálását rendeli el.

Házasság. Ferenczy Erzsike (Kézdivásárhely) és Szabó Géza (Nagyvárad) folyó hó 16-án, vasárnap délután 6 órakor tartják esküvőjüket a nagyvárad-olaszi plébánia-templomban.

AZ OSZTÁLYSORSJÁTÉK HUZÁSÁNAK FŐBB NYEREMÉNYEI. Bukarest. Saját tud. Az osztálysorsjáték szombat délelőtti húzásán főbb nyeremények a következők: A fűgelékkel 1 millió leit nyert a 146.056, 200 ezer leit a 269020 és a 366.096, 100 ezer leit a 371.786, a 200.346 és a 236.214 számú sorsjegy. A fősorsjeggyel 200 ezer leit nyert az 50.874, 100 ezer leit a 69.450 és az 54.928 számú sorsjegy.

Meghalt felsőbüki Bükky György. Budapestről jelentik: Felsőbüki Bükky György, Trencsén, majd Máramarossziget utolsó magyar pénzügyigazgatója 84 éves korában Budapesten végelgyengülésben meghalt. Az elhunytban Bükky György, a neves író édesapját gyászolja.

REVOLVERVISELÉSRE KÖTELEZTEK A JERUZSÁLEMI KORMÁNYHIVATALNOKOKAT. Jeruzsálemből jelentik: A kormányhivatalnokok személyi biztonsága érdekében elrendelték, hogy minden köztisztviselő állandóan revolvert tartson magánál. A kormánytisztviselőknek alko-
nyattól reggelig nem szabad után lenniük.

KÖNYVET IR ROMÁNIRÓL EGY ANGOL ÍRÓ. Bukarest. Saját tud. Néhány nap óta Bukarestben tartózkodik Hector Bolitho angol író. Három héti fog itt tartózkodni s tavasszal újra visszatér. Utjának célja, könyvet írni Romániáról.

Sulyosan elítélt a hadbírósg négy nagyváradi fiatalembert. Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári katonai törvényszék most tárgyalta annak a négy nagyváradi fiatalemlernek ügyét, akik körülbelül egy hónappal ezelőtt összeszólkostak Visan Gheorghe rendőrségi alkalmazottal, akit állítólag sulyosan bántalmaztak. Tegnap tárgyalás során Magyar György, Magyar Sándor, Kovács Ferenc és Györi György vádoltak ittasságukra hivatkoztak és elmondották, hogy inkább Visan volt az, aki őket bántalmazta, amit bizonyít a hatóság orvos látlevele is. Néhány jelentéktelenebb tanu kihallgatása után sulyos testisértés, magánvagyon rongálás és esendhaborítás címen a bíróság a három első vádlottat 2-2 hónapi elzárásra és 2000-2000 le pénzbüntetésre, míg Györi Györgyöt 3 hónapi elzárásra és 3000 le pénzbírágra ítélte. Az ügy jogerős.

Tűz a galaji kórházban. Bukarest. Saját tud. Tegnap este 10 órakor tűz ütött ki a galaji Izolarea kórházban, amelynek egyrésze leégett. A betegek között óriási pánik keletkezett.

LEZUHANT EGY ANGOL KATONAI REPÜLŐGÉP. Londonból jelentik: A woods-dorfi repülőállomás egyik bombavető repülőgépe pénteken gyakorlatozás közben lezuhant. Két utasa életét veszítette.

Kényszeregyezés Szatmáron. Saját tud. Kereskedelmi körökben erősen tartja magát a hír, hogy rövidesen több kereskedő és vállalat kér maga ellen kényszeregyezést. Ez a hír meglepő, mert Szatmáron közel egy éve nem fordult elő kényszeregyezés. A kereskedők a rosszul elkerült karácsonyi vásárral mentegetőznek, vannak azonban olyanok, akik az új politikai változásban látják a készülő tömeges kényszeregyezés okát. Az első kényszeregyezési kérelem különben már befutott a szatmári ügyészség illetékes osztályához. Lieberman Zoltán ruhakereskedő, akinek a főtéren van üzlete, beadványában a kényszeregyezési eljárás megindítására kérte a bíróságot. A beadvány felett még nem döntöttek.

MEGHALT EGY HÍRES IFJUSÁGI ÍRÓ. Budapestről jelentik: Baróti Lajos ifjúsági író, és műfordító, éveken át a „Bolond Istók” szerkesztője és kiadója 80 éves korában Budapesten elhunyt.

* Akinak a vérnyomása magas és szív-
működése rendetlen, úgy érhet el erőlködés nélkül könnyű székelest, ha reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet iszik. Kérdezze meg orvosát.

FRANKFURTI VIRSTLI — HALBÖL. Frankfurtból jelentik: A híres frankfurti virstli termék már halböl is készült. Ennek az új fajta virstlinek 90 százaléka hal és csak tíz százaléka hus.

Fej-

és derékfájás, émelygés, aranyér,
tisztátalan teint gyakran csak
emésztiszavarok következménye.
Ilyenkor
is segít a

DARMOL

Darmol hashajtó patikában és drogériában 4.- és 35.- L

USZVA SIKERÜLT PARTOT ÉRNIÉ AZ ELSÜLLYEDT „MARCUSA” HÁROM MATRÓZÁNAK. Rómából jelentik: A „Marcusa” egyiptomi motoros vitorlásbajó három görög matróza jelentkezett Bariban a görög konzulátuson. A matrózok elmondották, hogy a Marcusa a Messinai szorosban hajótörést szenvedett és ők hárman uszva elérték a Kalabriai partokat és hétnapos gyaloglás után végre sikerült Bariba jutniuk. Tizennygy társukról semmit sem tudnak.

* Ha rheumában, köszvényben, ülőidegszában szenvedés az eddig alkalmazott gyógyszerek gyógyulást nem eredményeztek, akkor szerezz be azonnal a legújabb tudományos kutatások alapján összeállított készítményt, a **Togal-tablettákat**. Több mint 7000 orvos és számos klinika írásban foglalt véleménye a gyógyszer egyszerű hatásait bizonyítja. Togal gyors és biztos hatású szerek nemcsak a fentemlített betegségeknek, hanem húlése bantalmak, főtájas álmatlanság és zripa ellen is.

FOKOZÓDIK A SERTÉSEXPORT. Szászrégen. Saját tud. Az utóbbi időben a 150 kilogramnál súlyosabb sertések iránt külföldi szállításra nagy kereslet mutatkozik. A jó exportlehetőség előreláthatóan a hízó árának emelkedését vonja majd maga

I DNIVALÓK a „Magyar Lapok” nagy ajándékakciójáról

A Magyar Lapok kiadóhivatala, mint minden esztendőben, úgy ezidén is megrendezi nagy ajándéksorsolását előfizetőink között. Ne felejtse el tehát senki előfizetőink közül azt a natárnapot, amely részesévé teheti egy nagyszerű utazás élményének, az Eucharisztikus Világkongresszus felemelő napjainak, egy kellemes üdülésnek, vagy egy értékes ajándéknak!

Azok az előfizetők, akik előfizetési díjukat legkésőbb

február 10-ig

egész esztendőre kiegyenlítik, résztvesznek az alábbi nyeremények kisorsolásán:

1. Ingyenes római utazás.
2. Tóth Tihamér összegyűjtött munkáinak tíz kötelete, diszkótsében.
3. Egy 3×1 lámpás rádió.
4. Ingyenes részvétel az ezévi eucharisztikus kongresszuson (utiköltség és ötnapi ellátás).
5. Teljes legújabb szentírás, öt kötetben, díszes kiadásban.

Azok az előfizetők, akik előfizetési díjukat legkésőbb

február 10-ig

félévre egyenlítik ki, az alábbi nyereménytárgyak kisorsolásán vesznek részt:

1. Hatnapos ingyenes tartózkodás a Püspök-fürdőben, május vagy szeptember hónapban.
2. Egy fényképező gép.
3. Egy 6 személyes ezüst desszert-készlet.
4. Ezer lei értékű könyv könyvosztályunkból, tetszés szerinti választással.
5. Egy 85×100 centiméteres perzsaszőnyeg.

Meg vagyunk győződve arról, hogy előfizetőink ezalkalommal is örömmel fogadják ajándékakciónkat. Az a feltétel amihez az ajándékakción való részvételt köljük, nem jelent nagyobb megterhelést előfizetőink számára, hiszen a lap előfizetési díját úgy is kiegyenlítenék s a sorsolás érdekében csupán az előfizetési díj kiegyenlítését kötöttük határidőhöz.

Zürichi zárta. Párizs 14.30, London 21.64 egyenlő, Newyork 433 háromnyolcad, Brüsszel 73.20, Milánó 22.80, Amszterdam 241, Berlin 174.32 fél, Bécs — schilling 80.90, Prága 75.22, Varsó 82, Belgrád 10, Bucuresti 325.

SZÉTTÉPETT EGY ÖTTAGU CSALÁDOT A FARKAS-CSORDA. Varsóból jelentik: Egy keletgaliciai falu határában farkasok megtámadtak és széttéptek egy öttagu családot. Kelet-Lengyelországban különben a farkasok hatalmas csordákba verődve, a falvak belsejébe is bemerészkednek.

Uj községi vezetőségek. Székelyhid. Saját tud. A liberális kormányzat alatt működött időközi bizottság Székelyhídon is feloszlatták és helyébe új bizottságot neveztek ki. Az újonnan kinevezett bizottság névsora a következő: elnök: Ciprian Liviu dr, helybeli görögkeleti lelkész, alelnök: Karsai Sándor gazda, tagok: Balin Cornel tanító, Kozma Sándor földművelő, Marcusin Dumitru husvizsgáló, Könyi Sándor szabóiparos és Nagy Sándor kereskedő. Az új vezetőség Chis Cornel járási főszolgabíró közreműködése mellett már át is vette a nagy érmelléki község ügyeinek további intézését. — Medgyes. Saját tud. A választott tanács feloszlattása után Medgyesre is megérkezett az új időközi bizottság kinevezése. Az új városvezetőség, amelynek elnöke Boeriu Zenobie dr, alelnöke: Pocan Stefan, tagjai pedig: Carnea Simon dr, Atelian Achim, Vasin Vasile, Papadat Laharia, Socobean Ioan, Parau Dumitru és Topa Traian, már el is foglalta hivatalát. Az új vezetőség beiktatását Pop Cornel dr, Nagyváradtól megye prefektusa végezte, ünnepélyes külsőségek között. — A kormány Erzsébetvárosban szintén leváltotta a régi városvezetőséget és helyébe az alábbiakat nevezte ki: elnök: Domnariu I. tanár, alelnök: Munteanu Victor mérnök, tagok: Laurentiu Emil, Gonove N. és Teutsch Avram. Itt említjük meg, hogy Balázsfalva élére polgármesterként Ifj. Dragos Stefan került. — Dicsőszentmárton. Saját tud. Az eddigi időközi bizottságot a kormány feloszlatta és helyébe az alábbiakat nevezte ki: Elnök: Todorean Aurél dr, főszéktanársági ügyvéd, alelnök: Negrea Serafimiu, tagok: Popa Dumitru, a helybeli Carpa Sándor, a falu földművelője, Popa Dumitru falusi nyugdíjas és Carnea Petre kereskedő. A város új vezetősége azonnal letette az esküt és már át is vette hivatalát.

HUSZEZER LEIES BETÖRÉS NAGYBÁNYÁN. Saját tud. Vakmerő betörés foglalkoztatja a bányavárosi rendőrséget. Eddig még ismeretlen tettesek behatoltak dr. Szegvári Sándorné Alexandri-utca 22. szám alatti lakásába, ahol felfeszítették a szekrényeket s több mint huszezer lei értékű ruhaneművel távoztak. Dr. Szegvárinénak majdnem mindenét elvitték. Jőformán csak az maradt rajta, amit a betörés ideje alatt magán viselt. A rendőrségi nyomozás több értékes adat birtokába jutott s remélni lehet, hogy a betörés tettesét rövidesen kézrekerítik.

* **Fej- és derékfájás,** émelygés, arnyór, tisztán arcbőr gyakran csak az emésztési zavarok következménye. Ilyenkor a Darmol hashajtó segít.

ROMÁNIÁBÓL IS NAGYSZÁMBAN VESZNEK RÉSZT A BUDAPESTI MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSON. *Budapestről jelentik:* A március 23 és 28 között megtartandó országos mezőgazdasági kiállítás és tenyésztésvásárra már is igen sok bejelentés érkezett és valószínű, hogy a szomszédállamok: Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia állattenyésztői nagyszámban vesznek részt a kiállításon és állatvásáron.

Magyarország műkorcsolyázó bajnokság. Budapestről jelentik: A városligeti Műjégyűző pályán befejeződtek a férfi, női és páros műkorcsolyázó bajnoki versenyek. Férfi bajnok: Terták Elemér, női bajnok Szilassy Nadinka, páros műkorcsolyázó bajnok a Szekrényessy-testvérpár lett.

Popa Aurel megyefőnök nyilatkozata az általános és a bihar-megyei kérdésekről

Nagyvárad, január hó. A „Făclia” munkatársa sajtóbeszélgetést folytatott Popa Aurel megyefőnökkel az időszaki kérdésekről. Nyilatkozatait a következőkben adjuk:

— Mi volt az első gondolata a megye vezetésének átvételénél? — hangzik az első kérdés.

— Első gondom — kezdi — azt volt, hogy Isten segítségével új szellemet adjunk a megye vezetésének. A mi kormányunk a többiekétől eltérően, egészen új elvekkel jön és ezek alapján akarja megújítani az állam szervezetét. A liberalizmustól és a marxista anyagelvűségtől eltérően, államunk alapjául a kereszténység szellemi elvét akarjuk, mint az erkölcsös élet megteremtőjét.

Elérkezett a pillanat, hogy kiragadjuk magunkat a mai zürzavaros színhullásból és új életlökést adjunk a román nemzetnek. Be fogjuk bizonyítani mindenkinek, aki szerint a nemzeti elv elavult, hogy a kozmopolitaeág sohasem indított el nagy tetteket, hogy minden gyümölcsöző köztevékenység csak a nemzeti öntudatból indulhat ki és hogy a népek történelmében ez az öntudat táplálta. Akarjuk, hogy az uralkodó nemzet politikai, gazdasági és kulturális élete megszabaduljon az élősdű beavatkozásoktól, úgy, ahogyan az pártunk célkitűzéseiben részletezve van.

Teljes erővel fogunk dolgozni a nemzeti elv érvényesítéséért a román állam alapjainak megszilárdítására. A valóságos haladás korszakát nyitjuk meg.

Arra a kérdésre, hogy mik a legszűkebb intézkedések, a megyefőnök így válaszolt:

Első a románságunk a természetes jogaiba való juttatása. Itt találkozunk a zsidókérdéssel és a kisebbségek kérdésével. Kétségtelen, hogy a zsidóság bomlasztó elem és a román állam megszilárdításának ellensége. Kötelességünk védekezni a zsidóság ellen, amely frisse állampolgárságával, vagy állampolgárság hiányában állandó veszedelmét képez reánk nézve. A román ipart és kereskedelmet meg kell szabadítani ettől az élősdű, feztogató és kizsákmányoló elemtől.

A KISEBBSÉGI KÉRDÉS A GYAKORLATBAN

A kisebbségi kérdés más. Vanak kisebbségek, akik elhelyezkedtek a nemzeti állam eszméi keretében és azonosították magukat az uralkodó nemzetiség érdekeivel. Ezek lojálisak és jó állampolgárok. Vanak kisebbségek, amelyek felforgató jelszavakkal dolgoznak és kifelé húzó szándékaik vannak. Az első kategória elhelyezkedhetik állami hivatalokban. Az utóbbiak nem annyira, azonban érvényesülhetnek az iparban kereskedelemben számarányuknak megfelelően.

Ami a szorosán helyi intézkedéseket illeti, értékváltozás következik. Kicséréljük azokat, akik a politizálás aljas eszközeivel jutottak fel és eltávolítjuk az ártalmas, romlott és kizsákmányoló elemet a közhivatalokból. Takarékosági okokból

Elütött a mozdony egy brassói öreg iparost. Saját tud. Súlyos baleset érte Bene József 70 éves brassói cipésmestert. Az öreg iparos, aki utazni készült — vonatjára várakozva, türelmetlenül sétált a sínek mellett, midőn kabátjának szárnyát egy tolató mozdony elkapta. A szerencsétlen ember, akit a mozdony magával rántott, a kerekek alá került és vesélyes sérüléseket szenvedett. Sérüléseivel a brassói kórházba szállították, ahol az orvosi vizsgálat megállapította, hogy állapotja súlyos ugyan, de nem életveszélyes.

„A helyzet nemismerése”. Tegnapelőtti lap-számunkban megjegyzést tettünk azzal a hírrel kapcsolatban, hogy a kormánytól egy négytagú újságíró-küldöttség jelentkezett a magyar népkisebbségi sajtó révén. Megjegyeztük, hogy nem tudjuk, vajon ki és milyen tartalmú kérvényezésre adott megbízatást ennek a küldöttségnek. Erre a „Keleti Újság” legújabb száma azzal válaszol, hogy megjegyzésünk „a helyzet nemismerésén alapul”. Ezt mondtuk mi is, hogy nem ismerjük a küldöttség eredetét és célját. Csak most a K. U. adja felvilágosítást, hogy a küldöttségnek a Népkisebbségi Újságírószervezet Kolozsváron tartott elnöki tanácsa adott megbízatást, s hogy az elnöki tanácsnak joga van erre. Mi kétségbe vonjuk, hogy az elnöki tanács a lapok tudtán kívül a népkisebbségi magyar sajtó nevében tárgyalásokat folytathasson a kormánnyal. Egyébként, hogy miféle tartalmú kérvényezésre érezte magát az említett elnöki tanács felhatalmazottnak, abban még mindig tart „a helyzet nemismerése”.

Halálozás. Druga s György 30 éves korában meghalt. Temetése január 15-én volt Husásául de Cris községben. (Caritas.)

* **Lehangolt, ótvágytalan emberek** igyanak reggel felkeléskor egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet, mert ez rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja az emésztőcsatornát a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Kérdezze meg orvosát.

SZÍNHÁZ

A Thália-szintársulat vendégjátékai Nagyváradon

HETI MŰSOR:

Január 17-én, hétfőn este 9 órakor: **Gólyaszanatorium.** (Szilágyi László és Eisemann Mihály új operettje. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Ürmösey Magda, Czoppán Flóri, Paál Magda, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József.)

Kedden délután 5 órakor: **A rut kis kacs.** (Olcsó helyárrakkal.) — Este 9 órakor: **Gólyaszanatorium.**

Szerda délután 5 órakor: **Gólyaszanatorium.** (Rendes helyárrakkal. — 9 órakor premier: **Marika hadnagya.** (Denes Gyula és Sally Géza operett-újdonsága. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Ürmösey Magda, Sándor Stefi, Báza Éva, Beness Ilona, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József, Csengeri Aladár, Réthelyi Ödön, Homm Pál, stb.)

Csütörtök délután 5 órakor: **Urillány szobát keres.** (Olcsó helyárrakkal.) — Este 9 órakor: **Marika hadnagya.** (Rendes helyárrakkal.)

Péntek nincs előadás.

Szombat délután 5 órakor: **Nagy kabaré.** (Új egyfelvonásosok, táncok, énekek, stb. Olcsó helyárrakkal.) — Este 9 órakor: **Marika hadnagya.**

Vasárnap délután 3 órakor: **Csárdás.** (Olcsó helyárrakkal.) — Délután 6 órakor: **Marika hadnagya.** — Este 9 órakor: **Sárgapitykés közlegény.**

Hétfőn 3 órakor: **Romantikus asszony.** (Olcsó helyárrakkal.) — Délután 6 órakor: **Sárgapitykés közlegény.** — Este 9 órakor: **Marika hadnagya.**

Színházi iroda közleményei:

— **Holnap, hétfőn este kezd meg vendégjátékát a Thália operett együttese.** Szilágyi-Eisemann nagysikerű operett újdonsága, a Gólyaszanatorium a színház első nagy újdonsága, amely Gróf László rendezésében, parádés szereposztásban, ragyogó új díszletekkel kerül színre hétfőn, kedden este és szerdán délután 5 órakor mindenkor rendez helyárrakkal. A darab főszerepeit: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Ürmösey Magda, Báza Éva, Czoppán Flóri, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József, Réthelyi Ödön, Homm Pál játsszák. A zenekart Schreiber Alajos vezényli.

— **A rut kis kacs** nagysikerű operett újdonság a mult ciklus nagy sláger operettje, kedden délután 5 órakor kerül színre ismét olcsó helyárrakkal.

— **Urillány szobát keres** csütörtökön délután 5 órakor van a színház műsorán olcsó helyárrakkal, teljeseen a bemutató előadás szerint.

— **Marika hadnagya.** A ciklus, egyben a szezon nagy bombája, a Marika hadnagya operett, amelynek nálunk szerdán este lesz a premierje. A Marika hadnagya operett, amelyet a rádió eddig háromszor közvetített, nálunk a főszerepét ugyanaz játssza, aki a rádióban, vagyis Ürmösey Magda. A darab meséje, fülbemászó zenéje, kiállítás, ragyogó új díszletei, rendezése, tündöklő tolettjei, táncjai mind-mind egytől-egyetly olyan szenzációsak, hogy az eddigi operettek közül a legnagyobb sikerre tarthat számot. A darab főszerepeit: Ürmösey Magda, Sándor Stefi, Báza Éva, Beness Ilona, Paál Magda, Jenei János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József, stb. játsszák a rendezést Gróf László végzi, míg a zenekart Schreiber Alajos vezényli. A Marika hadnagya, szerdán, csütörtökön, szombaton este, vasárnap 6 órakor és hétfőn este van a színház műsorán.

— **Pénteken a színház előadást nem tart!**

— **Szombaton délután 5 órakor nagy kabaré előadás, olcsó helyárrakkal,** színrekerülnek vígjátékok, bohózatok, blüettek, tréfák, magánszemély ének és táncszámok

A MUNKASSÁG ÉS AZ IFJUSÁG HELYZETE

A továbbiakban a földművesek, munkások és a román ifjuságról nyilatkozott a megyefőnök.

Ezeknek a kérdéseknek különös figyelmet szentelünk. Országunk mezőgazdasági ország. Legis nagyon kesvet tettek a földművesekért. A demokrata pártok csak a szavazatokat látták meg bennük. Mi az ország alapját tekintjük földműveseinkben. Ennek az alapnak egészségesnek és erősnek kell lennie. Azért léptünk a tettek mezéjére. Kormányunk már intézkedett a kocsmapolgok kérdésében. Olcsóbbá tette a legfőbb szükségleti cikkeket, megsemmisítette az erdőkivágási büntetéseket. A munkások kérdését is szívünkön viseljük. Ismerem jól a nagyváradai munkásság kérdéseit. Sok a kommunista agitátor és pedig a hivatalos. A román munkás a zsidó tőkés és munkaadó öntudatlan eszköze. A román munkást fel kell világosítani és ki kell venni a kizsákmányolók kezéből.

A fiatalság minden szeretetünk, segítségünk és támogatásunk. A fiatalságnak be kell bizonyítani erejét és munkabírását a mi kormányzatunk idején. A valódi nemzetiségi elv a szavak keréből a tettek korába lépett. A román ifjuság nemzeti elvű. Tehát fiatalok, munkára, hogy Románia a románoké legyen!

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.) Polgári szálló — polgári árak

IDŐK SODRÁBAN

Egy kortárs halálára

írta: Rády Elemér

Bocsásson meg kedves olvasó, hogy most az egyszer olyan valakiről írok, aki nem új meglátásokkal, nem nagy hősi akciókkal és nem építő tettekkel írta be nevét korunk történelmébe, hanem olyanvalakiről, akinek a neve sorozatos botrányai, szélhámoskodásai és nagyszabású világszalásai révén lett ismertté. Azért is bocsánatot kell kérnem, hogy korunknak ezt a nem éppen gáncsnélküli lovagját kortársnak mertem nevezni. De különös pályafutásában, emelkedéseiben és bukásaiban valahogy visszatükröződnek azok a fonákosságok, azok az esettség és azok az erkölcsi és lelki defektusok, amelyek korunknak olyan szomorú vonásai.

Barmat Gyuláról akarok szólni, korunknak egyik legérdekesebb, legügyesebb, de — sajnos — egyúttal legjellegzetesebb fezőrjéről. Karrierje akkor indult fölfelé, amikor a világháború kitört s egyénisége a háború utáni nagy esettségben virágzott ki teljes pompájában. A zür-zavar, emberek és országok nyugtalansága és a háború utáni csökkent erkölcsi felelősségérzet volt az a buja talaj, amelyben ennek a hazátlan szélhámosnak zsenialitása gyökeret verhetett. A háború utáni kor kellett ahhoz, hogy Barmat Gyula neve a történelembe is bekerüljön és évtizedek múlva majd mint korunk szomorú típusát emlegessék. Most, amikor híre jött, hogy az egyik brüsszeli fogházban meghalt, érdemes ennek a különös életpályának változó ivelését a gazdasági élet magasságai és az erkölcsi esettség mélységei között ismét magunk elé idézni. Érdemes végigtekinteni ennek a különös karriernek utján, hogy korunk szomorú lehetőségeit is meglássuk.

Barmat Gyula életutja a keleti gettók sötét, dohos világából indult el. Ott született Ukrajna egyik gettójában — állítólag egy zsinagóga szolgáinak a fia — s ma már nehéz megállapítani, hogy hogyan és mint, egyszer csak Hollandiában tűnt fel. Mint a keleti gettók virágai, ő is kezdetben a kisüzletek embere volt. Életrajzírói (most már ilyen is van s ha nem is könyvek, de hosszú cikkek jelentek meg karrierjéről) azt mondják, hogy egyideig „alkalmi üzletekkel” foglalkozott, azután a keleti jövővények régi receptje szerint „polgári sodott”, kereskedősegéd lett, sőt nyelvtanár is adott. Ilyen lassan ivelt felfelé Barmat Gyula karrierje, míg nem megjött a nagy lehetőségek kora, a világháború. Milliók és milliók szenvedtek, küzdöttek, pénz és vér áldozatot hoztak, Barmat Gyula azonban azokhoz a kevesekhez tartozott, akiknek a világháború nem áldozatot jelentett, hanem a várva-várt konjunktúrát.

A nagy lehetőséget Németország jelentette. Németországnak ugyanis olyan nyersanyagokra volt szüksége, amelyeket otthon nem tudtak kitermelni s ezért minden módon az export-államokkal keresett kapcsolatot. Barmat Gyula megérezte az üzletet s mert világnézeti és erkölcsi gátlásai nem voltak, két kézzel kapott e kínálkozó lehetőség után.

Az első nehézség, amivel meg kellett küzdenie, Hollandia export-politikája volt. Az évszázados, tisztos és becsületes holland kereskedelemben ugyanis biztosított kerest a háborús spekulánsok ellen ezért bevezették az úgynevezett export-szabadalmakat. Ezeknek kellett megakadályozni, hogy az angol és német zugzúlet hatalmába kerítse a szolid alapokon nyugvó holland kereskedelmet és hogy a világ minden tájáról beözönlő, zsákmányraleső zugkereskedők tönkretégyék Hollandia évszázados híres cégeit. De ezek az óvintézkedések csak a kis kaliberű szélhámosok előtt torlasztották el a könnyű meggazdagodás utját s Barmat Gyula nem ilyen volt. Az ukrainai gettó gyermeke ekkor már nyugateurópai világpolgár volt, akinek sima modora, egyszerre természetesen ható nagyuri gesztusai megnyitotta a párnázott ajtókat is és mindenkiféle bizalmat gerjesztett. Nem tudjuk

és talán soha sem fogjuk megtudni, hogy ebben az időben Barmat Gyula alkalmazta-e későbbi fegyverét, a megvesztegetést, csak annyi bizonyos, hogy rövidesen megszerezte a szükséges export-engedélyeket s néhány hónap után nem volt olyan évszázados holland kereskedő cég, amely annyi engedéllyel rendelkezett volna, mint ő.

Igy következett be, hogy az ukrainai gettó mélységeiből felvetődött hollandiai zsidó lett a világháború legkritikusabb éveiben Németország főnyersanyagszállítója, Barmat Gyula egyre többet szállított és minél nehezebb helyzetbe került a birodalom, minél jobban rá volt utalva, annál magasabb áron. A pénz ömlött Barmathoz, aki a háború vége felé már hatalmas vagyon ura volt, gazdasági hatalmasság s elnöke a gazdasági életben igen jócsengésű „Amsterdam Export Import Maatchappi” cégnek. A gazdasági hatalom társadalmi összeköttetéseket hozott, egyre újabb és újabb előkelő szalonok ajtajai nyíltak meg az egykori ukrainai kis zsidógyerek előtt, Barmat ragyogott. De tudta azt is, hogy a nagy üzlet csak a konjunktúra, a háború idején tart, s ezért gondoskodni kell a további lehetőségekről és az új üzletekről is. Mert Barmatnak csak egy elve, egy világnézete volt: Üzlet és spekuláció nélkül nem lehet élni. Németországi összeköttetéseit tehát szorgalmasan ápolgatta. Talán már akkor, amikor a holland nyersanyagot szállította a háború borzalmaiban vergődő

Németországnak, tudta, hogy Hollandia után a német birodalom lesz a nagy Barmat-üzletek földje.

A békekötés után Barmat csillaga tényleg lehanyatlóban volt. A konjunktúra megszűnt és Barmat vállalatai nehézségekkel küzdöttek. És ekkor Barmat Gyulának egy zseniális ötlete támadt. Megvásárolta valahol Ebert német köztársasági elnök fényképét és aláhamisította a következő dedikációt: „Barmat barátomnak, Friedrich Ebert.” A képet azután kiakasztotta vezérigazgatói szobájára egyik feltűnő helyére, hogy akik ott megfordulnak, megcsodálják. Amikor már sokan látták és megcsodálták s elterjedt a híre Barmat magas barátságának, fogta a képet, hóna alá vette és elutazott vele egyenesen Berlinbe, Severing porosz belügyminiszterhez.

Hogy, hogy nem, a szociáldemokrata miniszter az első beszélgetés alkalmával felült a jómódoru, elegáns szélhámosnak, elhitte az Ebert dedikáció meséjét és adott egy valódi aláírást Barmatnak. Es ezzel megindult a Barmat-karrier második korszaka, amely már korunk politikájába is belejátszott. A valódi Severing aláírás ugyanis megnyitotta Barmat előtt a porosz állambank kapuit és rövidesen szoros kapcsolat fejlődött ki a szélhámos és a porosz pénztintézet között. Barmat üzletekhez fogott és a porosz állambank éveken keresztül súlyos milliókat hitelezett a szélhámosnak. Barmat pedig időközben építette további összeköttetéseit, kapcsolatot teremtett a Postatakarékpénztárral is, amelyik szintén súlyos milliókat hitelezett a — semmire. Mikor azután kipattant, hogy az állampénztárt és a postatakarékpénztárt becsapták, Barmat, a nagy üzletember, közönséges szélhámos — már tulságosan érdekelve voltak vezető politikusok is. A Barmat-botrány kísértetiesen hasonlít az ausztriai hírhedt Bosel-ügyhöz, azzal a különbséggel, hogy a Barmat-ügy politikai kihatásai még súlyosabbak voltak.

A németországi Barmat-ügyeket a német ellenzék, elsősorban az akkor erősebb tempóban szervezkedő és mozgolódó nemzeti szociálisták kezdték feszegetni s a kormány igen nehéz helyzetbe került. Luther kancellár, engedve a jobb-

G. K. CHESTERTON:

A JEL

Galileában megjelent és mint egy csillag épp olyan,
A boldog nép előtt kereng, barángol boldogan,
Ez volt a próba és a díj, a nagy reménység legbelül,
Ez volt a tűz, kibén a béke és a büntetés szeliden elvegyül.
A csillag, mint egy lánggallos, forgatta át a forogtag világot
És százezerszer zengte ki: a Jel vetett itt lángot.

Felé repült a nyíl, belévegyült azaj, dübörgő szekerek,
A völgyek sóhaja, a szaggató szegek;
A buzgó műhelyek ziháló zavara, a hajnali tetőn kopogó kalapács.
A csatógó vihar, a deszkaszálacon ropogó harapás;
A bölcsék és a barna béresek daloltak valahányan
S a zengő jel továbbvonult a mester-emberek minden zajában.

Felécsapott a háló-üledék, az örlemény s a lány mag,
A zörgő láncok, evezők, a vétel és kínlát,
Hullámtörés a zátonyon, a pattogó vilorlák,
Minden narancs és felfűvés, a tenger is kitérte torkát,
Kicsinyek és nagyok, szegények, gazdagok zengése gyűlt oda,
S a föld vajdó tömegén az élő jel repült tova.

A bűnök meghajoltak ott, a Császár arca halvány,
A vaksötét a trónokig csapott, s a hét parancs kiröppen ajkán,
A városok nyomora nyög felé, bálvány-bukás csörömpöl
És drága csarnokában a legyilkolt Caesar örüiten hörög föl,
A barbár népek ömlenek, fölbozlik a Birodalom,
A föld sötétbe fulladoz, a Négy Lovas típor vakon:

A düh örök fényt oltogat, kiolt ragyogó dombokat,
De tündökölve jött a jel, mert végső züllés fojtogat;
S ragyogtak rá a ritusok, kőrötte a lobogó füst ég,
Skarlát kereszték, szörccsuhák, a lándzsák és a tuskák,
A kóbor bajnokok dala, a szerzetesek kórusa
S a változó erő, a változó királyok ingó trónusa.

A széjjel repedt sisakok, a koronák, a címerek, a süvegek, a pajzsok és kereszték
Lehullanak a cifra percek, és haldokol a főpap és a herceg,
A rongyosok társulnak és a súlyt elengedi a milliónyi nyomorult,
A nép rekedten ordít és a jel tovább vonult.
Belévegyült a kerekék dala, füstöl, gomolyog a pára,
S tolong a főlelem, a sűrű köd, a zálog és nyomor talánya.
A nyomorúság megdagad, kidől a világ arany keretén,
A boldog hír megérkezett, a hator tény, a kábitó remény,
A kárhozott birodalom kihalt, a forrongás elült, a vér lefolyt,
Egy forradalom tört elő, s ragyogva nőtt: a BÉKE volt!

(HORVATH BELA FORDÍTÁSA.)

oldal támadásainak, hozzájárult, hogy Höfle postaügyi minisztert, akit a postatakarék károsodásáért felelősség terhelt, vád alá vonják. Höflét, aki tiszta ember volt, s aki nem tudott a szélhámos trükkjeiről, letartóztatták, de a földi igazságszolgáltatás már nem tisztázhatta a miniszter szerepét, Höfle a börtönben öngyilkos lett.

A weimári Németország történetében nem találkozunk hasonló botrányal. A helyzetet súlyosbította, hogy a botrány kirobbanása idején, 1925-ben meghalt Ebert elnök, s az ország az elnökválasztás küszöbén állott. Az ellenzék alaposan kihasználta a Barmat-botrányt a kormány ellen s így Barmatnak közvetve döntő befolyása lett a németországi ügyek alakulására. Nevét az első miniszterbuktatással beírta korunk történelmének fekete lapjaira.

Különös, ma is érthetetlen, hogy a német bíróság ítélete ezek után mégis enyhe volt. Barmat Gyulát és fivérét, Henriket, akinek szintén része volt az üzletekben, a család vádját alól felmentették és csak vesztegetésben mondták ki büntetésnek. Barmat Gyulát tizenegy, Henriket hat hónapi börtönrre ítélték s a büntetést a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vették.

Ezzel zárult be a veszedelmes kalandor különös pályafutásának második korszaka. Barmat büszke lehet: életének ez az etapa már világszerte ismertté tette nevét és egy miniszterbuktatással zárult le.

A két Barmat-fivér ezután elköltözött a Birodalomból, amely számukra nem hozhatott már habért. Bécsben telepedtek le s 1935-ig nem hallottunk róluk. Nem tudjuk mit csináltak, milyen üzletekkel gazdagították Ausztria pénzügyi világát. Már-már úgy látszott, hogy a gettó gyermekei végleg eltűntek korunk gazdasági és politikai arénájából. De 1935-ben ismét felbukkant a Barmat-név. Ezalkalommal a Barmat-fivérek mint műpártolók mutatkoztak be, természetesen a maguk módján. Képcsempészség, képhamisítás és hitelezési csalás volt a vád: Barmat Gyula nem számolt el több kicsalt és eladott kép árával. Barmatot letartóztatták, de a vádat hamarosan elejtették, mert nem sikerült a bizonyítás. Rövid belgiumi tartózkodását azonban felhasználta, hogy újra nagyszabású vállalkozásokba kezdjen. Hogy, hogyan, Brüsszelben elfelejtik a berlini börtönt és a belga nemzeti banktól sikerül nagyobb kölcsönt szereznie. De Brüsszelt nem tartotta alkalmas talajnak üzleti zsenije kiteljesülésére és visszatért Amszterdamba, ahonnan üzleti karrierje elindult. Mindezt 1935-ben történt s csak most, két év múlva tudjuk, hogy miért távozott Barmat olyan gyorsan Belgiumból. Barmat vállaltai ugyanis 1937-ben megbuktak s ekkor derült ki, hogy a szélhámos azért vonult vissza 1935-ben sürgősen amszterdami magányába, mert a belga nemzeti bank kölcsönét hamis könyvek alapján szerezte meg. A belga hatóságok hatalmas lendülettel láttak hozzá a nyomozáshoz, amely bizony igen kompromittáló adatot szolgáltatott a nemzeti bank igazgatójára is. Az amszterdami magány azonban nem szolgált menedékkül a kalandornak, mert a belga hatóságok kérésére, hosszú huzavona után a holland kormány kiadta Barmatot, aki már hónapok óta az egyik brüsszeli fogházban elmélkedhetett a szerencse forgandóságáról. Január 6-án a halál pontot tett ennek a különös életnek a végére. Barmat Gyula, korunk legnagyobb fejtörje hátgerincorvadásban meghalt a börtönben.

Az utolsó Barmat-botrány azonban kihatásában még a németországit is felülmulia. Barmat ezzel nemcsak egy minisztert, hanem egy egész kormányt buktatott meg. A Barmat-botrány akkor robbant ki, amikor Van Zeeland egy győzelmes választás után biztonsgában érezhette magát. De a belga jobboldal, Degrelle az élén, ezt a csunya ügyet használta fel, hogy kompromittálja a miniszterelnököt. Az ifjú belga népvészér a Rex-mozgalom megindulásakor azt hirdette, hogy legfőbb feladatának a korrupció megszüntetését tekinti. Nem egy kinos leleplezés fűződik nevéhez már s csak eredeti programjához maradt hű, amikor az egész Barmat-ügyet kitergette és rámutatott arra, hogy Van Zeeland mint miniszterelnök, nemcsak fizetést huzott a nemzeti banktól, hanem jutalékok is kapott. A leleplezések után Van Zeeland számára nem maradt más hátra, mint levonni a következményeket és lemondani.

A belga kormánykrízis felidézése volt tehát az utolsó nagy esemény, amely Barmat rossz hangzású nevéhez fűződik. Míg első nagy botránya az egész weimari rendszer tekintélyét aláásta, a belgiumi botrány egy olyan miniszter

elnököt buktatott meg, akitől a világ gazdasági átszervezését vártak. Tagadhatjuk-e ezek után, hogy Barmat neve nem kerül be a történelembe?

Kortárs, ő aki korunk gyengeségeit, hiányosságait és fogyatékosságait kihasználta, megtalálta azokat a hézagokat, amelyek a háborútól meggingott erkölcsi renden keletkeztek. A kort nemcsak a nagy emberek jellemzik, hanem ugyanolyan mértékben kifejezik a bűnözők is. Barmat Gyula, a simamodoru, jómérgelenségű üzletember példázza nekünk, hogy mit jelent az a gazdasági élet, amelyből kihullottak az erkölcsi alapok. Megszemélyesítője ő a jószívű, igaz barát, aki nem sajnálja a maga embereitől a pénzt, aki szívesen és uralmú módon ad, nem sértő,

ahogy adja és nem megalázó elfogadni. Csak az a hiba, hogy a baráti kölcsönök lepleben igen gyakran a megvesztegetés húzódtott meg. De Barmat uralmú módon, gavallérosan adta és ezzel eleget is tett a gazdasági világ különös erkölcsi felfogásának.

A buján tenyésző, poshadtt korrupció volt a melegágya Barmat karrierjének. S nem véletlen, nemcsak pusztá politikai manőverezés volt, hogy a két nagy Barmat-botrányt meginduló jobboldali mozgalmak pattantották ki, Németországban és Belgiumban egyaránt. Vajon van-e valami szimbólikus abban, hogy a háborúutáni lezülles lépvirágait az új nacionalista mozgalmak söprik el? Talán nem vagyunk nagyon optimisták, ha a Barmat-ügyben ilyen szimbolumot látunk...

Asszonyok dolga

Hasznos apróságok

A kipróbáltan fényálló szövethől piros, vagy lila tintafoltot el lehet távolítani, ha egyszerűen a napon helyezzük el az anyagot. Ez minden olyan foltra szól, amelyet fényt nem álló kátrányfesték okozott. A folt lassan, fokozatosan eltűnik a nap hatása alatt.

Régi filckalapot sok mindenre lehet használni. Papucsba, házipődbe talpbetéteket szabunk belőle. Varrhatunk belőle gyermekjátékot, labdát, babát, mackót és más állatokat. Tisztíthatunk vele fémtárgyakat és kilincset is.

Olajfestményeket megnedvesített szivacsos moshatunk és puha vászonronggyal utánatörölhetjük. A képet addig kell mosni, míg a víz egészen tisztán csepeg le róla. Értékes képeket nem tanácsos egyedül mosni, jobb őket hivatásos kezelőnek átadni.

Ha száraz diót csemegeként akarunk tárolni, tehát azt akarjuk, hogy hámozható legyen, egy éjszakán át tegyük — természetesen hűtőszobában — gyengén sós vízbe. Másnap könnyen leválik a belső héja.

Dohányszagot a szobákból úgy tüntethetünk el, hogy rövid időre kevés ecettel elkevert klórmentes állítunk a szobába. Ha utána kiszellőztetünk, nyoma sem marad a dohány-szagnak, ami különben könnyen beleveszi magát a függönyökbe, ruhákba és párnázott butorokba.

A kicsit dohosszagu tojás elveszti rossz szagát, ha feltörve lapos edényben néhány órára erős légáramlatnak tesszük ki. Másik módja, hogy hosszabb időn át csurgatva rá hideg vizet, azután megtöröljük és néhány napra levegős helyre tesszük.

Az őszi és téli divatban nagy szerepet játszottak a párizsi divatdiktátorok a kézimunkának. Kézvel kötött és horgolt ruhákat, kabátokat és blúzokat viselnek, mégpedig nemcsak gyapjú-, bouclé- és angorafonalból, hanem vékony lencsérnából, selyemfonalból, sőt legújában fémszálból is. Délelőtt, délután, sőt este a kéz munkájával előállított ruhát visel a divathölgy és ezzel sokezer ügyes asszonyt juttat újabb kereseti forráshoz.

A konyha körül

Borjucomb hidegen. Körülbelül 2 kg. hosszban vágott borjucombot leforrázunk, sórtáját levelezzük, megőzzük és 15 percig fakalapaccsal verjük. Hurkának sodorjuk, hogy az nek hosszban tessék, s szilvátába kökük és spurgával megkötjük. Lábosba vizet öntünk, kevés ecetet, vöröshagymát teszünk, borjucsontot, sárgarépát, petrezselyemgyökeret elvágva, feketeborsot, babérlevél, hogy ez a pác elfedje a húst és 2-3 óra hosszat befőve főzzük. Porcellán-edénybe áttéve, ejjelen át ebben a pácban hagyjuk. Másnap kiemeljük, gondosan, éles késsel ujjnyi vastag szeletekre vágjuk, a talon szépen egymásmellé fektetjük, kissé eltozva egymástól. Nem baj, ha a hús rostosnak látszik. Hideg mártást készítünk. S tisztított, áttört szardellát 14 deka olajjal, 2 citromlével és pár kanállal a kocsonyas húslehből jól kikeverjük és ezzel a mártással öntözgetjük a szeleteket, amíg a mártás jól bejövött. Végül majonéz készítünk, azzal bevonjuk a szeleteket és aszikkal díszítjük. A majonéz késül 4 tojássárgából, 2 evőkanál ecettel, 2 evőkanál olajjal, egy kanál vízzel, sóval, feherborsal. Mindezt vízfürdőben habústben csakis felforradásig főzzük és utána hideg vízben addig keverjük, amíg a majonéz bőrsődik.

Rigó Jancsi. 6 tojássárgáját kikeverünk 7 evőkanál cukorral, hozzáadunk másfél evőkanál finom kakaót, 4 és fél evőkanál lisztet és a 6 tojás habját. Vajazott és lisztezett tepsiben sütjük, édes tejszínnel töltjük és vonjuk be (4 deci) és tetejét megszórjuk csokoládédarával. Tölthetjük következő krémmel is: 4 tábla puhított csokoládét elkeverünk simára egy mokkacsésze feketével, 6 deka cukorral és ezt 4 deci tejszínnel keverjük fel.

Kiborítható narancskrém. 4 tojássárgát 10 deka cukorral habosra keverünk, hozzáadjuk 2 narancs levét, 2 evőkanál citromlevét, kevés reszelt narancshéjat és 7 lap fehér zselatint. Megfőzzük. Ha kihűlt, belekeverjük két tojás habját és 2 deci tejszínhabot. A formát kirakjuk rumba áztatott narancsszeletekkel, rárakjuk a krémet és legalább öt órán át fagyaszttjuk.

Borjumájpástétom. 25 deka nyers borjumáját átdarálunk. Hozzaadunk 25 deka egészen puhára főtt zsíros sertéshúst. Porcellántálban habosra keverünk 15 deka vaját, egy tojássárgát, 2 tejjel áztatott áttört zsemlyét, egy fej piritott hagymát, sót, feketeborsot, szardellát, majoránát, vagy pástétomfűszert, belekeverjük a húst és ha jól elkevertük, akkor a masszát szőrszítán áttörjük. Füstöltzalonnával vékonyan kirakott edénybe tesszük, tetejét ugyancsak zalonnával beborítjuk, lefedjük, vizes ruhát teszünk a tetejére és egy órát vízfürdőben gőzöljük. Utána kifagyaszttjuk. Ezt a pástétomot a legfinomabb büffnél is aszikkba rakhatjuk, olyan különlegesen jó.

Szánthó László

egyházi szobrász és oltárépítő, vallalja templom-berendezési tárgyak készítését, javítását, festését és aranyszínezését, művészit kivitelben. — Cím: **Temesvár III.,** Memorandului utca 16.

APROSÁGOK BITAY ÁRPÁDRÓL

Irta: DR. FLOZNIK GYÖRGY

Tudom, hogy nagy emberekről nagy dolgokat lehet írni. Ha a Bitay Árpád dr. halála után akár magyar lapjainkat, akár a román lapokat vettük kezünkbe, mindenütt találkozhatunk nevével, s a jellemzésére használt jelzőket mindenütt szuperlatívuszban olvashattuk. S mégis sokan tudtuk, hogy itt a felső fok is kevés ahhoz, hogy illőképpen méltatva tudjuk azt a férfit, akinek Isten akarata szerint előbb hirtelen meg kellett halnia, mert csak így, ha döbbenettel ráeszmélünk arra, hogy nem él, tudjuk meg, hogy kink volt.

Igaz, én most csak apróságokat írok róla. De tudom, hogy nagy emberekről apróságokat írni annyi, mint a történelemnek anyagot szolgáltatni.

Bitay román vizsgát tesz

Bitay dr. román nyelvtudása újkeletű. Nem is egészen egyidős Nagy-Romániával. Amikor az új éra kezdetén egyszer szülői látogatására Brassóba ment, ott értesült történetesen arról, hogy valahol a közelben nyelvtanfolyamot rendeztek és vizsgát tesznek (román nyelv, történelem, irodalom) a magyar tanárok. Rávéttük, hogy ugorják neki ő is. Ha nem sikerül, semmi baj, (mondtam neki), ha sikerül, hasznát veszik iskoláink.

Tudni kell, hogy Bitay nem tanárnak készült. A mint, aki románul sem igen tudott, legkevésbé ambicionálhatta a román nyelv és irodalom tanését. De ismerve egyrészt csodálatos lángeszét, másrészt azt az égető szükségét, melyet iskoláink az átmeneti időben a román tárgyak előadói tekintetében szenvedtek, igyekeztünk beugratni Bitayt.

És Bitay szép nyugodtan nekiugrott. Mikor aztán a román vizsga bizonyítványait (a kitöltött nyomtatványokat) az elnök elé terjesztették aláírás végett, az elnök a Bitay bizonyítványát szétlétpte, nem hogy aláírta volna. S a többiek bizonyítványának aláírása után külön mondott tollba egy bizonyítvány-szöveget Bitay számára, melynek lényege az volt, hogy dr. Bitay Árpád olyan rendkívüli tudásról tett tanubizonyítást, amely egy ilyen vizsga követelményeit messze túlszárnyalja, s amilyenről sablon szerű bizonyítvány-mintán szokásos osztályozással Certificat-ot kiadni nem lehet.

Bitayt meg kell házasítani, mondta Hirschler prelátus

Mikor ezzel a bizonyítvánnyal zsebében visszajött hozzánk Alba-Juliiába, ahol a finevelő intézetben ideiglenesen tanulmányi felügyelői állást töltött be, román vizsgájáról csendes tudomást vettek az érdekeltek. Akkor még kevesen tudunk jobbacskán románul, s még a főhatóság tényezők közül is többen csak úgy fogták fel a dolgot, hogy „ennek a szerencsés Bitaynak sikerült a román vizsgája”. Tudnillik abban az írásban, melylyel ezt igazolta, s amelynek még rendes bizonyítvány formájára sem volt, semmiféle érdemjegy („cu nota 6, cu nota 10, bine, foarte bine”) nem volt feltüntetve.

Csak boldogult Hirschler prelátus, akinek egyszer említettem a Bitay rendkívüli román vizsgáját, ő fogta fel ennek nagy jelentőségét, iskoláink akkor mindenütt szűkölködtek román nyelvtanárokkal.

— Nagyszerű! — kiáltott fel Hirschler, — Bitayt mindenáron elcsalom a Marianámuhoz tanár-

Magdics Ignac dr., a híres katekéta és pedagógus, a Ranolder-intézet egykori igazgatója egész évi beszédanyagot állított össze. Ezt tartalmazza a

KRISZTUS VILÁGOSSÁGA

című I. kötete, amely adventtől — pünkösdig terjedő időközre szól. Minden beszéd világos, logikus, beszédese és gyakorlatias. Sok eucharisztikus anyagot is dolgozott be, léjük a szerző.

Ára kartonkötésben 200 lei és portó.

Megrendelhető: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL

nak. (Akkor meg taníthattak férfitanárok is leány-középiskolákban, s járhattak leányok is filiciumokba.)

— Ekkora szellem! — lelkesedett újra Hirschler; — csak mielőbb meg kellene hazasítani Bitayt, mert a Marianum leányai egy ilyen nagy eszű tanárba, pláne, ha még fiatal is, mind hamar beleszerelmesednek.

S már kezdett is kombinálni, hogy a sok ismert ügyes leány közül kit is lehetne Bitaynak menyasszonyt választani. Siettem megnyugtattam Hirschlert, hogy itt nem kell a fejét tőrnie; van már Bitaynak választottja, egy Szrága Margitja, csak legyen állás, legyen lakás.

Igy került Bitay tanárnak a Marianumba.

Jorga levele Bitayhoz

És Bitay megmutatta, hogy arra a román bizonyítványra valóban rászolgált. A később vizsgázó tanárok és tanítók már a mariánumi tanár értékes könyvéből készülhettek vizsgáikra. S maga Jorga Miklós 1922-ben egy nagyon szép, megleghangú levelet írt dr. Bitay Árpádnak, a „Román Irodalomtörténet áttekintése” c. könyv szerzőjének. Magyar nyelven szeretne írni neki, mondja a levélben Jorga, hisz magyar nyelven íródott az a sok történelmi forrásmunka is, melyeknek felhasználásával Jorga a könyveit megírta. Bár fiatalabb korában igyekezett tanulni magyarul, most inkább a felesége segítségével (aki tökéletesen beszél a magyar nyelvet), olvassa magyar irodalmunkat. Őszintén gratulál Bitay dr.-nak, mert könyve a legjobbak közül való („cartea D-tale e din cele mai bune”). Ezért azt kívánja és reméli, hogy „a magyarok ez uton is közelebb jutnak a román szellem megértéséhez, amely sohasem idegenkedett a magyar nép igazi szellemének megismeréséből, amiért szép és gazdag irodalmunk világosan tanuskodik.”

Bitay, mint képviselőjelölt

Mikor Bitay Árpád lángértelme, páratlan történelmi felkészültsége és nyelvtudása mindinkább ismertté vált, az a vágy érlelődött meg valamennyiünkben, vajha Bitay bejuthatna a bucuresti parlamentbe, ahol egyházi és iskolai intézményeink s fajiságunk egyik leghivatottabb védője lehetne volna. Kombatiáns parlamentárjaink érdemes munkája mellett nagyon elfért volna az övé is, aki soha fel nem igazuló és másokat nem idegesítő módon tudott szólni, s aki egyuttal az apodiktikus történelmi adatok súlyával s a megafolthatatlan bizonyítékok erejével tudott volna dolgozni. Ilyen egyéniséggel és ilyen tudással sok nagy kérdésünkben tudott volna tárgyilagosabban megértőbb légkörű kialakítására is hatni.

Ezért volt különösen Mailáth püspök urunknak kifejezett kívánsága, hogy Bitay is jelöltesse képviselőnek. Így jutott akaratiánul is kortés-utra. E szerepéről azt jegyezték meg éppen képviselő-jelölt társai, hogy a székely községeket végig járva, Bitay volt az egyedüli, aki minden egyes községben teljesen új beszéddel és mondánivalóval állott elő, míg a többi politikus legelőb-

ször ugyanazt az egy beszédét ismételte el mindennél.

Igy bizony sokan szivták arra a listára, amelyen a jelölés neve is ott tündökölt, de helyrehozhatatlan kár, hogy csak olyan helyre kerülhetett ez a név, amely emberi és politikai szeméremtől biztos megválasztást nem jelenthetett.

Bitay és a latin nyelv

Szeretem a latin nyelvet. Holt nyelv. Vannak tudósok, akik a latin klasszikusokba szerelmesek. Olvassák, értik és élvezik. De is tudják fordítani. De beszélni latinul nem tudnak. Még a latin egyház papjai között is ritka, aki klasszikus szépséggel, folyékonyan kezeli a latint. E tekintetben legjobban élveztem és csodáltam életemben a spanyol páter Loimaz jézustársasági atyát, egyik volt professzoromat. Nála azonban a kijelentés volt igen spanyolos. Hogy mesze ne menjek, Mailáth püspök urat (mikor még egészsége tartott), Rómában is megcsodálták könnyed szép latin stílusáért s a latinnál oly fontos helyes hangsúlyozásért.

A világi (nem papi) férfiak között előttem különösen Thallóczy történettudós, Szerbia volt kormányzója tűnt fel, mint olyan, aki szeretett és tudott szépen latinul beszélni. Egyszer vacsorára hívott, s csak ott tudtam meg, minek köszönhettem a szerencsét. Latinul akart beszélni. Több osztrák-magyar és német magasrangú tiszt is hivatalos volt ugyanakkor asztalához, de mivel kiadta a jelszót, hogy „ma este itt az asztalnál csak latinul szabad beszélni”, a vendégek inkább csak ettek-ittak, mint beszéltek. Csak akkor szólalt közbe, mikor és olaszországi emlékeimről beszélve, éppen egy nagy földrengésről mondtam valamit s Thallóczy jelezni akarván, hogy tudja, hol történt, szavamba vágott:

— Reggio di Calabria!

Mire a latintól unatkozó társaság egyszerre viharos „hurrá! és éljen!” kiáltásokba tört ki (azt gondolták, hogy végre most a Kalabrisz-kártyajáték következik.)

Thallóczy alig egy hónappal rá vasúti szerencsétlenség áldozata lett, s azóta sem ismertem még világi férfit, aki oly Thallóczy-szerű könnyedséggel kezelte volna a holt latin nyelvet, mint ahogy azt ezóban és írásban később Bitaynál tapasztaltam. Így eshetett meg az a csoda, hogy Mailáth püspök, a latin nyelv ismert művésze, éppen a fiatal Bitayt, mint világi embert bízza meg azzal, hogy növendék papjait a latin nyelv alaposabb ismeretére megtanítsa és klasszikus szépségeivel megismertesse.

Bitay egy időben bukaresti hosszú mindennapos jelentését is latinul írta főpásztorának. S tette ezt nem azért, hogy avatatlanok azokat el ne olvassák, hanem csak azért, mert neki ez mindegy volt, s mert érezte annak a szükségét, hogy latinul irhasson, a legkülönbözőbb dolgokról, s olyan valakinek, aki nem szótárral a kezében, hanem élvezettel lelkében tudja olvasni minden sorát.

S hogy mennyire vérben volt a latin nyelv, bizonyosság rá az a körülmény, hogy halála előtt a beállott agyvérzés következtében káprázatos emlékező tehetségében megbénult minden nyelvtudása, csak az egy latin nyelv maradt meg, melynek segítségével értelmes kifejezéseket mondhatott. Ha életben marad, betegsége következményeképpen a számos nyelvet értő Bitay talán már csak latinul tudott volna, s esetleg előlőrl kellett volna megtanulnia újra nemcsak az olasz, spanyol, francia, lengyel, román, német és más nyelveket, hanem még saját magyar anyanyelvét is, hogy az ő okos kis lilikéjével apukás kedvességével újra eltársaloghasson...

Bitay, a Batthyáneum és a halál

Jorga miniszterelnök korában egy napon látogatást tett Mailáth püspöknél. Onnan a Batthyáneum múzeumába és könyvtárába indult. A koronázó templom előtt eszébe jut, hogy itt a várban lakik az ő consilier-je, Bitay. Hamar meg is találta: a sétatér padján ült, egy vaskos könyvvel és vékony ceruzával kezében. Bitaynak éppen szabad órája volt (a teológián adott elő) s most „pihent”.

Jorga kedvesen szemrehányást tesz neki, hogy legutóbb ilyenkor „lyukas óráiban” hagyjon békét a könyveknek, sétáljon és szellőztessen egy kicsit azt az agyat.

— Die Bitay, mondja a miniszterelnök, ön ha egy könyvet a kezébe vesz, azt le nem tudja tenni, míg el nem olvasta; sok jó könyv van, azokra sem jut időnk mind elolvasni, mert hát olyan rövid az élet. Miért kell hát minden könyvet elolvasásra méltatni? Hagyja most az olvasást s inkább jöjjön velem, meg akarom nézni a Batthyáneumban azt a bizonyos régi Szent Miklós-képet.

Bitay betette ceruzáját a könyvbe jelként, hogy addig olvassa s elindult velünk a nagy könyvtár felé. Utközben megnézi Jorga (éppen hogy valamivel foglalkozzék) a Bitay kezében levő könyvet, melyet a padon olvasott volt, s amelynek címe: „Jorga: Memorille”. Szóval éppen a Jorga memoárja volt! Valami kedves, különös mosoly, melyet a felsülés szokott az em-

ber arcára csalni, rezegtetta meg erre a miniszterelnök hosszú szép szakállát, aki most már csak azon csodálkozott, hogy a sajtó alól alig 1-2 nappal ezelőtt kikerült legújabb könyve már a Bitay kezében van s minden lapja már össze-vissza is van ceruzázva!

Aztán felmentünk a Batthyáneumba, ahol Bitay oly otthon volt mindig s élete utolsóelőtti

Csávossy Elemér S. J.:

A szeretet titka

az eucharisztikus évré készült szentbeszéd, utasítások — triduumok lelkigyakorlatok, missziók — szentórák tartására.

Ára 110 lei és portó.

Megrendelhető: Könyvosztályunknál

napjaink egyszerű népek népszerűen s tudományosan foglalkozóknak szakszerűen, szeretettel magyarázott esodálatos dolgokat.

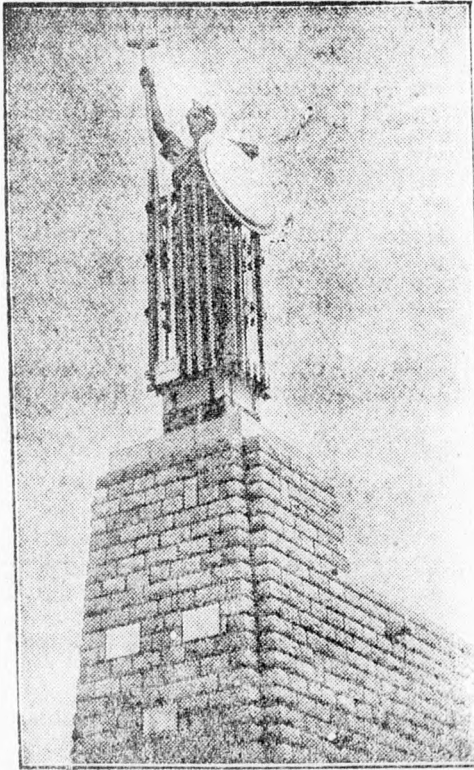
Igy nagytítás nélkül el lehet mondani Bitayról, hogy halála stílszerű volt, akárcsak az Apponyié, aki a genfi Népekligája palotájában, vagy a Prohászka püspöké, aki egyetemi templomi szőszéken fejezte be földi pályafutását, — míg Bitay Árpád maga, a könyvek rajongója, a világhírű batthyáneumi könyvtárban roppant össze a „Mors Imperator” előtt.

Az árván maradt család...

Ha Zeppelin léghajót akart (mert tudott) építeni magának, hazája pénzt bocsátott rendelkezésére s családját előre biztosította, mert nem akarta, hogy a haladás és kultúra dícsősége a lángész anyagi tehetetlenségén hajótörést szenvedjen. Ha a sztratoszférának hőse akadt, pénzemberek és tudományos intézetek versenyezve támogatták, csak hogy a tudomány diadalra jusson s az övék maradjon. Mikszáthnak hazája írói jubileuma alkalmából házat és birtokot ajánlódokozott, hogy az anyagi gondok ne nyomják el tollát. Gárdonyi Gézának a Singer és Wolfner-cég gazdag évjárdékot biztosított, hogy másoknak ne írjon, vagy ha ír, csak neki írjon, mert tudta, hogy aki írónak született, annak bajos nem írni.

Bitay Árpád koporsója fölött elhangzott a döbbenetes észretérés felzokogó jajsava: pótolhatatlan veszteség, ragyogó talentum, szellemóriás... és ő a miénk volt!... De mikor még élt közöttünk, csak pohár vizet adtunk neki, mert szerényesége csak ennyit kért tőlünk. S örvendtünk, hogy ezzel is megelégszünk. Megelégedett mint mariánumi tanár azzal, hogy az egyházközség villanegyedében lakást kapott, ahol könyvei csak az ágy alatt férték el, s ahol tanártársával (néhai Petres Kálmánnal) nemcsak ugyanegy lakrészben lakott, hanem feleségeik egy közös konyhában egy közös kis konyhakályhán főztek meg nem közös kis ebédjüket. Megnyugvással vette, hogy később teológiai tanár korában (a Jerikóban lakott) házbérhátralék fejében lefoglalták fizetését. Örök vágya volt egyszer Rómába menni, bárcsak egy pár napra, mert neki igazán érdemes lett volna Rómát látni. Neki a Forum Romanum és a Kolosseum, a Via Appia s Vatikán örökbecsű történelmi inspirációkat jelentett volna. Bitay előtt, — u. m. senki előtt — megszólaltak volna az Örökvárosban az alaktalan romok, beszédtelen kövek, kőbe vésett szobrok, falra festett képek. De közben eltelt egy Bitay-élet — s nem mehetett. Mert nem volt anyagiakban való tehettsége hozzá.

Szolgálatának rendkívülisége azzal járt, hogy egyik nyugdíjintézménynek se volt tagja. Azonban az illetékes egyházi körök gondba veték, hogy miképpen lehetne árva családját méltó nyugdíjjal vagy más úton biztosítani. Bizonyára megtalálják rá a módot, hogy a hála és kegyelet köteleességét teljesítsék. Erdély katolikus közönségének gondoskodni kell róla, hogy ezzel a köteleességgel adós ne maradjon.

Britannia emlékmű

a boulognei kikötőben, ahol 1914-ben elsőnek szálltak partra az angol csapatok

EURÓPAI ARCÉLEK

Vansittart

Irta: Csiszár Béla

Sir Robert Vansittart újévtől kezdve tudvalevőleg az angol kormány diplomáciai tanácsadója. Vansittarttól eddig a világ keveset tudott. Most, hogy ebbe a fényes és fontos állásba emelkedett, amelyhez hasonló Angliában még nem volt, felmerül a kérdés, miért volt szükség erre az új pozícióra és miért éppen Vansittarttal töltötték be. A második kérdésre könnyű felelni. Vansittart az angol külügyminisztérium állandó államtitkára, permanent under-secretary-ja volt, mint ilyen csak ő jöhetett javaslatba. Meg kell azonban jegyezni, hogy éppen Vansittart személye volt az, amelyet az angol kormány erre a bizalmi posztra különösképp alkalmasnak vélt. Külügyminiszterek váltakozásai közepette nemcsak ő volt az állandó fő, aki körül a minisztérium, a Foreign Office egész gépezete forgott, hanem az irányító és a tanácsadó egy is, akit a mindenkori külügyminiszterek kötelességtudóan konzultáltak és tanácsait híven követték is. A külön tanácsadói állás létesítésére valószínűleg azért volt szükség, hogy Vansittart tanácsainak még több súlyt és támaszt adjanak és kiemeljék a külügyminiszter fennhatósága alól, amely bizonyos esetekben s főleg most, mikor az angol külpolitika Chamberlain irányítása alatt nagyrészt töretlen és Edentől pesszimizmussal, valamint nehezettel fogadott útra tér s mindenáron Európa és a távoli földrészek békéjének biztosítására (s egyben brit érdekeinek maradéktalan megóvásáért) tör, kissé kényelmetlen volt már az államtitkár számára. Olyan feladatokra, amikor tájékozódni kellett, de semmit el nem árulni az angol felfogásból, kitűnő volt lord Halifax: olyanokra azonban, ahol érdekes érintkezésre van szükség, viharos alkudozásokra, vitákra és szenvedélyes eszmecserékre kell sort keríteni, olyan valaki kellett, aki az ellenféllel szemben teljesen tisztában van a külpolitika ügyeivel, kellő erővel tudja képviselni az Foreign Office elveit és Nagybritánia érdekeiért, ha kell, szenvedélyes erővel száll síkra. Ilyen ember Sir Robert Vansittart.

A nemzetközi sajtó ama részének tehát, amely Vansittart kinevezésében és felemelkedésében voltaképp „elsőosztályú temetést” látott, kétségkívül nem volt igaza. Vansittart — ha nem családunk — a jövőben nem annyira az angol kormányának szolgáló tanácsokkal, vagy az ifjú dendi külügyminiszternek, bár bizonyára erre is többször sor kerül majd, hanem a földi utakra megy fontos és bizalmas megbízásokkal. Az angol lapokban már felbukkant a hír, hogy legközelebb Olaszországba utazik, hogy Mussolinivel végre elindítsa az olasz-angol megbeszélések fonalát és létrehozza a régióta várt megegyezést. Vansittart nagy feladatok várnak Anglia új alapokra akarja helyezni viszonyát Németországgal és Olaszországgal. Abban a háromszögben, amely Japán csatlakozásával nőtt világpolitikai átlátóvá, úgy véli, mielőbb közömbösíteni kell Németországot, amelyet legerősebb és legigazibb riválisának tekint, azután Olaszországgal már könnyen megegyezhet. Chamberlain legjobban szeretné előszóval és a közvetlen meggyőzés eszközével meggyőzni európai kartsáit, Hitlert és Mussolinét a béke feltételén szükségességéről és a nehézségeknél a közvetlen megegyezés útján való elintézéséről. Személyesen azonban nem mehet Berlinbe, még kevésbé Rómába, Edent nem küldheti hiszen közismert az angol külügyminiszter éles ellenszeme mindkét irányban. — tehát merész és ügyes sakkhúzással Vansittartnak, ennek a közismerten okos, ügyes és céltudatos külügyi szakembernek pozícióját emelte és ezzel „udvarképesé” tette mindkét főváros vezetőkörei és vezére szemében.

Ki hát Vansittart. Anglia aktív külpolitikájának új „ügyneke”? Az államtitkár hét esz-

tendeig állt a külügyminisztérium hivatalnokai kara élén. Aránylag fiatalon és sokoldalú diplomáciai működés után került a washingtoni nagykövetté kinevezett Sir Ronald Lindsay helyébe. Előzőleg párizsi nagykövet volt, majd különböző posztokon teljesített szolgálatot. Legelőször pedig — költő volt, akárcsak jelenlegi gazdája, Eden. Vansittart tulajdonképpen nem is angol származású. Egyes adatok szerint a család a balti államokból került Angliába négy-öt száz évvel ezelőtt. Egyik őse kitűnő üzletember volt, indiai vállalkozásaival ő alapította meg a Vansittart-család tekintélyét és vagyonát. A család előbb Berkshireben, majd Kent grófságban lakott, Sir Robert is már itt született. Ma ötvenhat esztendő. Elvégezte a társadalmi osztályához mért kollégiumokat, majd diplomáciai szolgálatba lépett, de „melleleg” írói alkalmakat melengtetett keblében. Verseket írt, több kötetet is jelentetett meg, (az egyik Bolondságok, a másik Por címen jelent meg az angol könyvpiacra, később Collected Works címen megegyeztet kiadta őket), élete delén szindarabírással is foglalkozott, (pár évvel ezelőtt ment egy-egy darabja mérsékelt sikerrel); de ezeket nem azért mondjuk el, hogy diplomáciai pályájára és értékére árnyékot borítsunk, ez hiábavaló is volna, mert Vansittart már fiatal korában kiérdemelte felettesei becsülését és mind gyakrabban került olyan helyzetbe, hogy bizalmas feladatok sorozatával „tisztelték meg.” Költő létére egyike a brit diplomácia legrealitásabb és legtöbbet tudó személyiségeinek, aki hét éve áll a Foreign Office hivatalnokai kara élén s a külügyminiszterek egész sorát látta el tanácsaival, javaslataival és felvilágosításaival. Szolgált Sir John Simont, Hoaret és Edent. Csendben, visszavonultan élt, mindig azon fáradozott, hogy minél kevesebbet szerepeljen a nyilvánosság előtt. Személyes nézetéről semmi sem szivárgott ki ezideig, ezt csak főnökei ismerték és ismerik; rebesgetik róla, hogy franciabarát, de épúgy azt is, hogy olaszbarát; azt hiszem, minden nemzet olyan barátságát tiszteli meg, aminőt ő óhaj. Tény, hogy az abeszsin háború folyamán lemondását követelte egy csoport a konzervatív pártban, mert őt vélték a Hoare-Laval-terv kitervelőjének. Más vélemény szerint Chamberlainnek is sokszor szolgált már értékes felvilágosításokkal és bírja a miniszterelnök és a kormányfő teljes bizalmát. Beszéltek egy időben arról is, hogy Edennel nincs jó viszonyban és a külügyminiszter elgondolásait nem teszi magáévá, de, mint főnökének, kész a gyakorlatba átvinni.

Mindebből valószínűleg csak kevés az igaz. Tápot adott ennek a kőza híresztelésnek, hogy Vansittart sohasem gondolt azzal, hogy megcáfolja a különböző állításokat, szállongó ujság-és egyéb hióbbíreket. Igazi diplomata, aki nem beszél, nem nyilatkozik, nem cáfol és nem bizonyít, mindenki és mindenütt azt hiszik róla, hogy az ő emberük és az ő elveiket vallja. Negy-tudású, kitűnően tájékozott és minden vonatkozásban otthonlévő ember, akit az angol kabinét bátran küldhet Berlinbe, Párizsba, vagy Rómába, mindenütt meg fogja állni helyét, bizonyára éppen olyan jól, mint a főnöke. Anthony Eden tenné. Nem hihető, hogy nevével az új esztendőben több ízben fogunk még találkozni. Markáns arca felvillan majd a filmhíradókon vagy az ujságok képesmellékletein. Már nemcsak Edennel együtt, amint az alsóházba mennek. (erről egy igen elterjedt fénykép van forgalomban), hanem egyedül, önállóan, amint kilép a berlini vagy a római pályaudvar üvegteteje alól vagy dolgavégezeten elhagyja valamelyik európai fővárost...

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at

Törvény alatt

Írta: Dallas Sándor

A kavics előzőleg ott feküdt a rakásban a hozzá hasonló kavicsok közt, százezer között egy. Mindössze annyiban különbözött a többiek-től, hogy az egyik fele egy kicsit rózsaszín volt, a vegyészek talán meg tudták volna mondani, hogy miért. De hát vegyész nem volt a közelben, vegyész kezébe egyáltalában nem is került s így sohase tisztázódott, hogy mitől kapta a rózsaszín színeződést. Legokosabb, ha azt mondjuk, hogy az Isten adta neki s ő is adta. Hát nyilván valami célja volt vele, mert semmi nincs céltalanul. A kavics se. Igenis, elrendeltetett valamire s ezt az elrendeltetését be kellett töltenie, mint mindennek ezen a világon. Ha e pillanatban tő, folyó vagy tenger fenekén feküdt volna, még csoda folytán is fel kellett volna kerülnie a napvilágra arra a pillanatra, amikor szükség lesz rá. Lehet, hogy vihar vetette volna ki vagy áradás vagy éppen apály, de felkerült volna. Mert a tárgyaknak épúgy szerepük van a világban, mint az embereknek.

Ő volt hát az egyik szereplő. Az is hozzátartozott a szerepéhez, hogy éppen a kavicsrakás szélén feküdt s a rózsaszín felével éppen kifelé fordulva.

A második szereplő a házmester kislfia volt, egy hét éves gyerek. Ötödikével labdáznia volt délután s az volt a játékuk, hogy a labdával egymásra célba dobáltak. Elég érdektelen és mindennapos játék, de ez se volt véletlen, hogy a gyerekek közt most éppen célbado-bódsi ment. A rendben, amely a világ, ennek is mélyebb értelme volt, mint ahogy mindennek van mélyebb értelme és semmi nincs rendeltetés nélkül, csak nem látjuk. A célbado-bódsi úgy ment, hogy egy gyerek kiállt a ház falához s a többiek felváltva dobáltak rá. Ő persze védekezett a labdák ellen, ugrált és kitért, a célbado-bók meg azon voltak, hogy eltalálják. Valóságos vadászat lett ebből, izgatott, forró háború. A házmester kislfia, aki a dobók között volt, úgy küzdött, mint egy jól lövő katonára.

A harmadik szereplő, bármily furcsa is, egy búzaszem volt. Ott feküdt a tizenhatalmas számú ház előtt a járdán s úgy került ide, hogy a malmok körül egy kóbor kutya körmei közé tapadt s itt, éppen itt ezen a helyen kitért és a kutya tovább szaladt, mert megriasztották. Kieshetett volna előbb is, de hát az ő rendeltetése az volt, hogy éppen itt essék ki a tizenhatalmas számú ház előtt, két és fél méternyire a faltól, tíz méternyire egy kapubejárattól s valamivel lejjebb, mint ahol a nyilvános telefonfülke állt. Ez volt a szerepe. Statisztika volt és előre beállt a helyére.

A negyedik szereplő volt a veréb, aki ebben a pillanatban még a mezőn röpködött és a tarlóban csipegetett, fogalma sem volt róla, hogy ő neki is fontos szerepe van egy elkövetkezendő színjátékban, hát vígan élt és könnyelműen ugrált ide-oda, alig bírt magával és örült a bőségnek, amely a tarlón körülötte elterült. Sok volt a kihullott szem a földön, ebből lakmározott mohón, hisz a télen ugyancsak volt alkalma rá, hogy megtanulja a koplatást.

Az ötödik szereplő egy ember volt, egy mindössze ötvenkét éves ember, aki tizenhatalmas hónapot töltött a háborúban, mindig első vonalban, sőt az első vonalnál előbb, mert rohamosztagos volt s támadás előtt ott rohant és csúszott kézigranátokkal az oldalán az istentelen tűzben az első vonal előtt az ellenséges lövészárok felé. Százezer golyó eltalálhatta volna, puskagolyó, srappellgolyó, gránátszilánk, de megélt csodálatosképpen, karcolást se kapott, pedig mikor kellő távolságra ért, fel kellett állnia és úgy dobálni be az ellenséges lövészárokba a begyújtott kézigranátokat. Bő alkalma lett volna a halálra s a halálnak rá, de sohse találkozott. Egyszerűen: nem ez volt a sorsa. Nyugodtan végigsétálhatott volna fedetlen testtel a legnagyobb tűzben, akkor se történt volna baja.

Hát ő volt az ötödik szereplő és több nem is kellett, öten éppen elegendő voltak hozzá, hogy minden úgy játszódjék le, amint azt a megfö-

lebbezhetetlen Rend előírta. Hozzá tartozik még a dologhoz, hogy az ember nem a tizenhatalmas házból lakott. Nem. Több, mint félórásnyira lakott ide és több mindennek kellett történnie a Rend gépezetében, míg valamennyien összehívték a színhelyre, amelyet egyelőre a búzaszem jelzett.

Ebben a pillanatban pontosan délután öt óra volt, július és rekkenő meleg. Ekkor suhant át valamit a világon és a cselekmény megkezdődött. Az ember, aki megjárta a háborút, felébredt, mert szunyókált keveset lehuzott redőnyök mögött, világosságot engedett be a szobába, megnézte az óráját, aztán bement a fürdőszobájába, levetkezett és hideg vízzel alaposan letussolta magát. Felöltözött aztán vékonyan szövött, könnyű nyári ruhába, válogatott a cipő között, végre a sárgával díszített fehérrel választotta s míg a cipőjét fűzte, átsuhantak az agyán a harctéri emlékek, a piszkos katonaruhák, a kemény bakancs, a gondozatlan keze s mosolgot, hogy lám, milyen különös, most kényelmes, úri ruhában van, a cipője remek és a keze ápolott. Kicsit nézte a kezét, eltűnődött az élet furcsaságain, hogy ő ugyanaz az ember, aki odakint a kézigranátokat hájgálta, hát hogyan lehet ez? De aztán legyintett, ozsonnáért csengetett, megejtette s fölkészült, hogy sétálni megyen. Kalapot vett, elindult, de a lépcsőházból vissza kellett jönnie, mert itthon hagyta a cigarettatárcáját és anélkül nem mehetett el. Így öt percet még el kellett töltenie, mielőtt ki-lephetett volna a kapun, mert az volt a Rend, hogy mikor leér, pontosan hat óra legyen. És mikor a járda aszfaltjára tette a lábát, a szomszédos toronyóra ütött is: másodpercrenyi pontossággal hat óra volt. A Rend gépezete a legprecízebben működött.

Mikor leért, nem tudta, hová menjen, mert nem volt semmi terve se. Akkor egész véletlenül a hegyek felé fordult, meglátta a hegyeken a hajló nap fényében ragyogó erdőt, megtetszett neki s elhatározta, hogy arra felé megy. Fölsételt a szomszédos dombra, ahonnan szabadon gyönyörködhetik a hegy és az erdő képében.

Elindult és ment és ment és ment s a Rend lelke kézen fogva vezette a színhely felé, ahol a búzaszem várakozott, de ő ezt nem tudta. Ő azt hitte, hogy szabadon cselekszik.

Mintegy negyedórát mehetett, mikor kis könnyű szédülés fogta el a fejét, de szinte pillanatok alatt elmúlt s még meg is mosolyogta. — Öregszem, — mondta. — Hiába, öregszem.

Fogalma se volt, hogy szereplő a Rendben, pedig akkor már az égi matézis rendezői igazították a szereplőket s munkába léptek a titkos ügyelők. Elindították a jelenetet, amelynek be kellett következnie. A gyerekek egyszerre megunták a játékot, elfáradtak és azt mondták: — Gyerünk haza. Elég.

És elindultak hazafelé. Köztük a házmester fia is s nevetve és az ügyességüket dicsérve, ballagtak le a dombról. A kavicsrakás előtt tíz

méterrel az történt, hogy az egyik házból kszólt egy ember a házmester fiának:

— Jani! Gyere csak ide! Vidd ezt az órát el édesapádnak, hogy javítsa meg.

Mert a házmester órajavítással is foglalkozott. A gyerek bement és mérges volt, hogy neki most el kell válnia a társaitól s egy órát kell hazavinnie. Mit tudta, hogy neki is szerepe van valami elkövetkezendőben s mindez azért van, nehogy korábban érkezék, mint kellene. Bement, zsebre tette az órát s egyedül ballagott hazafelé, mert a társai elmentek már. Akkor, hogy így unatkozva és testében még a hajigáló játék liktetésével nézegetett mindenfelé, látta meg a kőrakás szélén a rózsaszínű kavicsot.

— Ejnye, milyen érdekes kavics!

És felvette, nézegette s gondolkodott, mitől lehet az ilyen rózsaszín. Persze, hogy nem jött rá, csak ment, kezében a rózsaszín kavicssal, amely épúgy szereplő volt, mint maga.

Mint maga és mint a veréb, amely ott csipegetett a tarlón, de amely most, valami sugallattól érintve, felpillantott és látta, hogy az erdő felől vércse közeledik. Megrettent, bújva ugrált egy kicsit a tarló között, aztán felröppent és szállni kezdett a város felé. Ő se tudta, hogy szerepből teszi mindezt, de hát ezt senki se tudja.

Három perc múlva lett volna félhét, mikor a színhelyre érkezett és leszállt a kocsitúra. Kicsit nézegetett és nem látott mást, mint hogy a túlsó járdán egy fiú áll, valami rózsaszín kavicssal a kezében, hogy lent az utca végén egy jól öltözött úr közeledik és hogy nini, itt nem messze tőle, a járdán, fekszik egy búzaszem. Ejnye! És éppen a búzaszemet nézte, izlelgette magában, mikor a fiú meglátta a verebet, feltüzesedett benne az előbbi hajigáló játék ingere, három ujjá közé kapta a kavicsot, célzott és megdobta a verebet vele. Nem talált, a veréb elrepült, a kavics a házfalhoz ütődött, visszaperdült s mintegy másfél méternyire a búzaszemtől megállt.

Most hát ott volt a búzaszem, ott volt a kavics — milyen két kicsiség! — és mégis kézen állt a színpad. Az. A főszereplő, a harcteret járt ember meg ott közeledett, alig volt már három lépésnyire.

— Már megint fáj a szívem, — mondta. — Ideje lenne már orvoshoz menni. Még valami komoly ügy lehet belőle.

A szívére fogta a kezét, mert az valóban fájt s kettőt lépett, mert két lépése még hátra volt s meglátta a kavicsot.

— Milyen furcsa kavics! — mondta és hajolt lefelé, hogy felvegye, de akkor egyszerre megrendült körülötte a világ, nagyot vágott a szíve s ő arccal lebukott az aszfaltra, a kavics és a búzaszem közé.

— Jaj!

Csak ennyit tudott mondani s vége volt. Kicsit még rángatózott s meghalt a kavics és a búzaszem között. Nem furcsa, hogy aki ezer halált megjárt, így végezze be? De a Rendben ő volt egy mozzanat s a Rend ilyen egyszerű szerepet szánt neki. És minden azért történt ennek a cselekvésnek a vonalán, ezen a délutánon, hogy a Rend törvénye beteljesedjék.

Most jelent meg!

A nagyszerű magyar rádió-szónok:
Dr Tóth Tibamér legújabb hatalmas műve:

MIATYÁNK

Költői lendület, izzó hév és gazdagon áradó gondolatok jellemzik a nagy szónok beszédeinek legújabb gyűjteményét is.

Ár: igen szép kartonkötésben
280 Ft és portó.

Megrendelhető: könyvosztályunknál.

Finnország szabadságharca a vörösek ellen

Hogyan indult el húsz év előtt a finn Franco tábornok nemzeti mozgalma

A közelmúlt decemberi napokban volt husz esztendeje annak, hogy fent, északon, egy alig négymillió kis nép, mely a magyar népnek is rokona, — a finn nép — ugyanolyan élet-halál-harcot vívott a rombolás és pusztulás szellemével a nemzeti eszme diadalra juttatásáért, mint ma lent, délnyugaton, a kontinens ellenkező pólusán, a kettészakadt lelkű spanyol nép.

Ha visszatekintünk Finnországnak ezekre a véres napjaira, sok hasonlóságot fedezhetünk fel az akkori, ottani események és a spanyol polgárháború kitérésének, valamint további megnyilvánulásának egyes mozzanatai között. Lényeges különbség mindenesetre az, hogy míg ott egészen rövid idő alatt fejeződött be — a nemzetiek teljes győzelmével — a fehérek és vörösek harca, Spanyolországban — több mint másfél esztendő után — még ma is változatlan heves-séggel dúl a testvérháború.

Finnország tudvalevően az 1917 évi forradalomig personal-unióban volt Oroszországgal: az orosz cár egyidejűleg Finnország nagyhercege volt. A kis ország azonban önálló parlamenttel, úgynevezett „sejm”-el rendelkezett és saját pénzürtéke volt: finn marka az orosz rubellel szemben. Hiányzott azonban a saját hadserege. A finnországi helyőrségek orosz csapatokból álltak s az orosz kormányt egy főkormányzó képviselte. Már 1905 óta erős mozgalom volt érezhető, mely azt célozta, hogy az országot végképp és tökéletesen függetlenítse az idegen befolyás alól. Ezt a lehetőséget az 1917 évi forradalom kitérése után, az ideiglenes Kerenski-kormány alatt komolyan meg is fontolták finn körökben. Az 1917 évi oroszországi bolsevista felfordulás nyomán Finnországban is mozgolódnak kezdtek a kommunisták és Manner vezetése alatt felállították a „finn tanácsköztársaságot”. Természetesen ezek kivül a bolsevista uralom egyéb módszereit is átvették: az ellenkező világnézetű egyének nagy számát letartóztatták és tömegesen kivégezték, s az egész közeletet a terror uralma alá helyezték. A vörös kormány Helsingforsban és Myborgban ülésezett és legfőképpen az orosz bolsevista matrozokra támaszkodott, akiket Kronstadtból hozott át ide. Egyidejűleg azonban egy másik, elmentéses mozgalom is elindult Finnországban hódító útjára. Masában, Finnország északi részében Mannerheim Gusztáv báró, a korábbi orosz generális, polgárőrséget (finnül: „sojuluskuntar”) szervezett és megindult a vörös hatalmasok ellen. Egyidejűleg segítségért fordult a német főparancsnoksághoz, mely csapatokat küldött Masába, s azok ott egyesültek a finn polgárőrséggel. Ezután megkezdődött a küzdelem Finnországi birtokáért a fehérek és vörösek között.

Ime, a hasonlóság.

Bizonyára mindenkinek élénk emlékezetében élnek még azok az egymást követő, izgalmas táviratok, amelyek — 1936 július 15-től kezdve — a spanyol terroristák egyre vadabb terrorjáról, Calvo Sotelo monarchista vezér elhurcolásáról és megöletéséről, majd gyors egymásutánban arról számoltak be, hogy Franco tábornok — akinek a neve azóta nemzeti fogalomává vált — Marokkóban repülőgépre szállt, hogy az utolsó pillanatban elindítsa nemzeti mozgalomát Spanyolország felszabadítására, mely a kommunista uralom alatt immár feltartóztatlanul rohant a végső pusztulás felé. Mannerheim Gusztáv báró, a finn Franco tábornok szintén a bolseviki garázdálkodás tizenkettedik órájában indult el Észak-Finnországból, hogy maroknyi népét és országát, mely csak most függetlenítette magát az idegen befolyás alól — megmentse a pusztulástól. S amint ma Spanyolországban, úgy husz évvel ezelőtt Finnországban is — mint láthattuk — megtaláljuk az idegen segítséget: az egyik oldalon — a vöröseknél — az orosz, a másik oldalon — a fehéreknél — a németet. Pedig Németországba még csak azután érkezett el minden vadságával a bolsevista mótely.

Masában tehát megalakult az úgynevezett „masai kormány”, élén Mannerheim báróval, akinek csapatai — a „fehér front” katonái — Finnország egész szélességében nyomultak előre, északra délnek. Egyik várost a másik után sza-

badították fel. „Mannerheim harcol Manner ellen” — mondták akkoriban, amikor Mannerheim csapatai már a főváros, Helsingfors előtt álltak. Végre ezt is sikerült bevenni és most már csak az országnak a szovjethatár mentén elterülő vidékei voltak még vörös uralom alatt. A vörös kormány Myborgba húzódott vissza és ott körülsáncolta magát. Mannerheim most megváltoztatta taktikáját: nem támadott egyenesen, hanem seregének a szovjet-határhoz legközelebb fekvő balszárnyával átkaroló mozdulatot hajtott végre és Myborgot elvágta a határtól. Amikor a vörösek észrevették, milyen veszélybe kerültek, — már késő volt. Egyrésztüknek sikerült még a finn tengerőblönn át elmenekülni, nagyrésztük azonban Myborg rövidesen megtörtént felszabadítása után a fehérek kezére kerültek, s rögtönítélkezés útján kivégezték őket. Alig három hónapi uralom után a vörös rém eltűnt Finnország feje felől.

Természetesen Mannerheim volt a nap hőse. A haza megmentőjeként ünnepezték, s most az új kormányforma kérdése sürgetővé vált. Az újonnan megválasztott szenátus a monarchia mellett foglalt állást és kifejezésre juttatta azt a szándékát, hogy a német hercegek egyikét ültesse a német trónra. Mielőtt azonban ez a szándék megvalósulhatott volna, Németországban kitört a forradalom, ami annyireggyel együtt ezt a tervet is megsemmisítette. Mannerheim akkor — anélkül, hogy valamelyes végleges megoldásnak elébe vágni szándékozott volna — ideiglenesen átvette a kormányzói tisztséget és ebben a minőségében hosszabb ideig állt a finn kormányzat élén. Amikor később a rend és nyugalom végképp helyreállt az országban, Mannerheim visszalépett és csupán az általa alakított és ma is fennálló „sojuluskuntar” feletti parancsnoklást tartotta meg.

Igy történt.

Az azóta eltelt husz esztendő alatt — és ma is — mint tudjuk, Finnországban a legteljesebb rend és nyugalom uralkodik. Ez az apró kis ország még az 1935 évi általános gazdasági válságot is minden megrázkódtatás nélkül átvészelte, sőt, hatalmas adós-társai között ő volt az egyetlen ország, mely Amerikával szemben fennálló adósságának esedékes részletét a világgazdasági válságnak ebben a „fekete” évében is becsületesen megfizette.

Knickerböcker, a neves amerikai utazó-riporter, aki 1935-ben beutazta Szovjet-Orosz-

Orgona és harmonium
szolid kivitel, javítás, tisztítás, homlokzársípek kicserélésével készséggel vállalja szolid árak mellett

Kecskés Ferenc

Temesvár, IV. Str. Bolentineanu 16'

Kész harmoniumok raktáron.

országot, valamint a vele szomszédos — és a háború után az ő testéből levált — kis országot, s vizsgálódásait a társadalom legalacsonyabb néprétegén, a városi proletáriátuson s a falusi mezőgazdasági munkásosztályon kezdte — ezekben a kis országokban — különösen pedig Finnországban — nagy szomszédjukhoz viszonyítva ragyogó állapotokat talált. A riporter, Finnországról szóló tanulmányában többek között a következőket írja:

„... Utam Helsingfors munkásnegyedébe vezetett. A 250 ezer lakosu város utcai olyan tiszták, mint a surolt asztal. Frissen mázolt, légfűkkel felszerelt villamoskocsikat lednyvezető vezetett. Egyenruhája mérték szerint készült. Cseppet sem látszott fáradtnak. Kocsije nem volt zsúfolva. Lelkemben akaratlanul is felmerült azoknak a millióknak emléke, akik Moszkvában egymás hegyén-hátán, gubancba lógnak a fáradt, kopottruhás nőktől vezetett, ócska villamoskocsik feljárdóin.”

„A villamos elhaladt néhány drogéria előtt, amelyeknek mahagoni berendezésük volt. Helsingforsban valamennyi drogériának ugyanilyen a külső képe. Időt szakítottunk az egyetemi könyvkereskedés meglátogatására, ahol sűrű polcokon, melyeknek összes hossza 12 mérföldre rug, egymillió könyv várja a vevőket, olyan népnek a fiait, amelyben az analfabéták száma még csak egy százalékot sem ér el.”

Ime, így alakul ki a hatalmas Szovjet-Oroszország tözsomszédóságában egy nemzeti állam, mely husz esztendővel ezelőtt szintén átélte a bolsevista uralom „áldásait.”

Spanyolország most szenvedni át azt az élet-halálharcot, mely Finnországban husz év előtt zajlott le. Ez a harc sokkal hosszabbra nyúlt. De remélni lehet — sőt, talán bizonyosra s vehető, — hogy a nemzeti eszme, mely Spanyolország nagyobbik része felett már uralomra jutott, — előbb-utóbb végképp és tökéletesen diadalmaskodni fog és Európának ezen a részén is megkezdődik a békés, nyugodt, építőmunka korszaka. (F. V.)

*) Vörös garázdálkodás, fehér jólét. 1935.

Az olasz-osztrák-magyar tanácskozási alkalmáival Ciano (+) olasz külügyminiszter megkoszorúzta az Ismeretlen Kalona budapesti emlékművét.

Uj utakon a magyar színjátszás

Egy Észtorozásból hazatért ismerősöm jegyezte meg:

— Az észtek és finnek színjátszásához viszonyítva a mi színházi kultúránk olyan épülethez hasonlít, melynek csak az emellete van kiképezve. Az emelet gazdag, művészi, ragyogó. De a földszinten vakolatlan falakon és ablaküregeken fúj át a szél...

Azután hesezszen mesélt az észtek magas színvonalú műkedvelő színjátszásáról. A népművelés általános feladatait, az egészségi, gazdasági tudnivalók elterjesztését ők ám az elnyomtatás némaságra kázhoztatott, hosszú, sötét ideje alatt elvégezték. Most a népművelés legelső feladata a lelki és szellemi táplálékról való gondoskodás. A lakvakban is állandó műkedvelő gárda működik. A lelkes szervezők azonban nincsenek szindarab-gondjai, a rendezés ezernyi csínját-bínját sem kell a maga kárán megtanulnia. Egyesületbe tömörülve, érdekes és változatos munkaterv szerint dolgoznak, lapjuk nemcsak igazi észi szellemű darabokat közöl, hanem a rendezéshez szükséges szakismereteket is, a darab művészi feldolgozását. Nincsenek erkölcsmétélyező, silány darabokra utalva, melyeket nagyvárosokban is csak nagy tökebefektetéssel, a külső kiállítás hatásadászó szemfényvesztésével tudnak a közönséggel elfogadtatni. Észtorozásban a színjátszás és a műélvezet öröme nem kiváltságosak drága gyönyörűsége, hanem a népé, a földmivészeké és a munkásoké is. Eszközök egyszerűek, igényeik magasak.

— Északj rokonaink rendkívüli fontosságot tulajdonítanak a népszínpad nevelő hatásának, — folytatta beszámolóját ismerősöm, — szerintük alig van különbség jellemformáló eszköz a szindarabnál, ami maga a megelevenített élet. A meghamisított világképet éppoly károsnak tartják, mint a rothadó élelmiszert. A cselekmény mögött bujkáló rejtett romlottság, a tisztaság kifigurázása, az egyszerű, nyugodt életforma lecsúszása felszívódik a vérünkbe, a adott esetben akarattalanul is a darab befolyása alatt cselekszünk, hiszen az eljátszott jelenet a példa erejével hat. Nem csoda, ha az észtek és a finnek egészséges életstílusra elzárkózik a hazug, zavaros felfogástól áthatott daraboktól és a maga lelkivilágának megfelelő színjátszást teremtett, hiszen ez a két nemzet igazán a saját történelmén át tapasztalta, hogy mindig a hűség és az őszinteség győz. Megható és elgondolkasztó, milyen felelősséget éreznek az észtek a műkedvelő-gárda tagjaival szemben. Szerintük, egész életünkre döntő lehet szerepünknek a szelleme. Mennél tehetségesebben alakítom a szerepet, annál jobban hozzáhozonulok. Nem arról van itt szó, hogy becsületes vagy áskálódó szerepet játszom-e, hanem a darab légköréről, a tiszta művészet felémelő erejéről és az álművészet sekélyesítő hatalmáról. A próbák és az előadások hetei alatt új környezetben élek, a darab világában, melynek belső törvényei vagy bomlasztó hangjai átítatnak, annál erősebben, mennél odaadóbban végzem a lélekformálás feladatát.

Észtorozás ismerősöm beszámolója abból az alkalomból jutott eszembe, hogy most mutatkozott be Budapesten, zártkörű, meghívott közönség előtt a „Népszínpad Játékok” fiatal, lelkes művészcsapata.

Az elindulást ugyanaz az irányelv hozza létre, mely a mai ifjúságnak egyetlen útmutatója a kilátástalanságban: ne azt nézd, melyik hely lenne számodra a legelőnyösebb, (hiszen azt úgysem adják át neked), hanem keresd meg azt a paragon heverő munkaterületet, ahol éppen reád van szükség.

A színjátszásban pedig ugyancsak sok úttörőre van szükség. A Nemzeti Színház mély művészi munkáján kívül, — mely filléres munkáslőadásokon a legszegényebb osztály előtt is megnyitja kapuit, — a többi színház műsorán nem túlgyakran szerepel szellemében, világfelfogásában és magyar darab. De a főváros közönsége, jólrosszul, mégis el van látva színházi kultúrával. Vidéken viszont csak elvétve találunk állandó szintársulatot s műsorukat főleg a fővárosi sikerdarabok lepergetése képezi. Falun pedig végleg a műkedvelőelőadásokra van utalva a közönség.

Az elindulokat tehát két elgondolás vezeti: új lehetőségeket, anyagi erőtlől független eszközökkel megvalósítható művészi keretet mutatni fel a műkedvelők táborá előtti, — a „közönség” fogalmát pedig kiszélesíteni.

A „Népszínházi Játékok” megszervezői szerint színházi válságról csak azért lehet szó, mert a nagy tökétlő ifjúság színházak aránylag nagyvonalú közönségre támaszkodhatnak. A mű-

vészi élményre szomjas tömeget s az öncélúvá vált színpadot őseze kell találkoztatni.

Milyen hát az a népszínpad, melynek megteremtésében, gazdagításában minden műkedvelő résztvehet?

A bemutató dermesztően hideg januári délelőttjén a meghívottak: költők, írók, népművelési vezetők, ifjúsági mozgalmak vezetői, társadalmi egyesületek megteremtői zsűfőlésig megtöltötték a Városi Színházat.

Mindenkit érdekelt: Hogyan lehet kevés eszközzel művészi nyújtani?

A kellékek valóban a legszükségesebbre egyszerűsödtek. A változatlan háttérrel szürke, vörös, kék redők képeztek, a bútorzatot egy asztal, két lőca, egy karosszék, három aranyozott szék és egy lépcsőzetes emelvény. Pedig színváltozás ugyancsak gyakran fordult elő, de a színpad részleges elsötétítése, vagy a színpad mögött szűrődő ének mindig a kellő hangulatot idézte elő. Különösen ezt találtam eredeti — és olcsó... — díszletmegoldásnak, mert a tavaszi mező dallamát zengő űde karének, vagy a palota teremtorának visszhangját utánozó szavalókár őszehasonlíthatatlanul különb illúziót teremtett, mint néhány mázolt tájkép, vagy egy számalmas oszlopcarnok.

A bútorok is inkább jelképnek számítottak,

de ez a hatást egyáltalán nem csökkentette. Kell-e foltozóvarga műhelyének érzékeltetéséhez több, mint egy asztalka s két háromlábú szék? Nem érzie mindenki a pusztai észzaka lehetétét, ha a sötét színpad közepén subáján hever a pásztor, a fényzóró fehér fénykörétől határolt magánosságban? Nem érti meg vajjon a parasztyermek is, hogy királyi kastély pompájába léptünk, ha a szőnyeges emelvényen ott magaalik a trón?

Erre az őszintén egyszerű színpadra persze nem illik akármilyen darab. Mesterember-szindarabírók műveit például, hol valódi villanygéppel valódi tartóshullámokat képeztenek a színpadon, vagy áramvonalas fürdőkádban csücsül a hősnő. — bizony nem lehet ilyen mese-szerű, csak a képzeletre ható egyszerűségben előadni.

Itt bizony valóban szükség van az író és a szereplő áhítatára: a művészeire.

Mint a bemutató igazolta, a legszűkebb, a legérthetőbbek ezen a jelképes színpadon az élet ősi jelképei: a mesék. A szegénység vívódó küzdelme, a falu bölcs és bárgyú alakjai, a tánc ujjongó életöröme, a nagyotakarás szépsége, a becsület tündöklése néhány jelenetben s mégis felejthetetlenül villannak fel előttünk.

Pedig ez még csak a kezdet, a legelső, tapogatózó kísérlet. Elindulás egy úton, melynek ezután születnek meg igazi írói és igazi színészi, a vérbeli műkedvelők köréből.

A múlt század végén nagy csodálkozást arattak azok a festők, akik a műterem kifinomult légköréből kimentek a szabadba festeni.

Tőlük is azt kérdezhették: Hol a művészet azon a képen, melyen csak a mező virul és a pacsirta énekel?

Sz. Weress Jolán

KERESZTREJTVÉNY

3. (294.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14				15					16			
17			18				19	20		21		
22		23				24			25		26	
	27					28				29		
30	31				32							33
34				35	36					37		
38			39		40				41		42	
43				44		45				46		47
48					49				50		51	
		52							53			
54	55		56					57				58
59		60		61				62			63	
64					65					66		
67												

Megfejtésül beküldendők: Vízsz. 1., 32., 48., 52., 67.

Függ. 1., 9., 13., 28., 32. Határidő: január 26.

Vízszintes sorok:

1. Szabó Dezső műve. 14 Fejlődő. 15 Japán város. ford. 16 Helyhatározószó. 17 Baracknak is van (y = i). 18 Gyógyimód. 19 Vissza: mérték. 21 Játékszám 6-val. 22 Idegen e. 23 Leány-név. 24 Szerb fillér. 26 Helyhatározószó. 27 18. vízszintes. 28 Vidám. 30 Mássalhangzó fonetikusán + névmás. 32 Igével teszem. 34 Mutatózó. 35 Elgondolások. 37 Idegen női név. 38 Minden-nek van. 40 Ruhát letesz. 42 Kávét mássalhangzó. 43 Mókás beszéd. 45 Zábból. 47 Istálló. 48 Vendéglője. 50 Ez is mérleg. 52 Volt nunciás. 53 Rosszul megy az üzlet. 54 Vissza: kétfős hangzó. 56 Gazdasági eszköz (+K). 57 Bujócskázó teszi. 58 Hajlás. 59 Saben van. 61 AO. 62 Ele. 63 Polgár fizeti. 64 Szerelem istene. 65 Erdélyi község. 66 Marához von. 67 Magyarosan vidul.

Függőleges sorok:

1 Ilyen ház is van. 2 Szűk utcája. 3 Ruhának van. 4 Minden virágnak van. 5 Lovasgazda. 6 Költői műfaj. 7 Eeee + a. 8 L-lel sport eredmény. 9 Fordítva: belevezített-e? 10 Kettőzve ápoló. 11 Kezvelmet ad. 12 Mags ar. 13 Rosszkor jött. 18 Körülvesz. 20 Kis barlang. 23 Tesz, tae-

gen nyelven. 24 Rossz ügyvéd bonyolul... 25 Legkisebb részt. 27 Két egyszerű mérték egység. 28 NLV vidéke. 29 Vad beczeve. E-vel a végén. 31 Orvosságot. 32 Fának van. 33 Betegnek kell. 36 Evés kezdete. 39 Tere E... 41 Bevonat. 44 A miértje? 46 Nem fiu. 49 DTKOZZ. 51 Gáz más-salhangzó. fordítva. 53 Tiszit. 55 Faja. 57 Fogyatékos. 58 Elgondolás. 60 Gondol kezdete. 62 Mértékök. 63 Nem pihen. 66 ÖÜ.

Az 1. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízsz. 2. Huzd, ki tudja meddig huzhatod. 26 Daudet regény. 40 Szent Benedek. Függ. 1. Lovaspolo. 6. Készen vagyok. 15. Rég volt igaz, midőn e jegenyék...

Helyesen megfejtették: Oberst Béla, Heltainé Szenek Olga (Róna), Csibi Lenke, Kiss Lajos, Miklós Gergely, Berégszászy Lóli, Rác Lajos, Halmay Nóra, Márton Emília, Szabó Józsefné, Derzsy Zoltán, Darvas Venánc, Zonda Magdi, Kern Ferenc, Nagy Dénes, Papp Mózes.

A jutalomkönyvet Csibi Lenke nyerte meg. Elküldöttük.

LEGUJABB

Ausztria és Magyarország védekezik a romániai zsidók bevándorlása ellen

A magyar hatóságok megszigorították a beutazások ellenőrzését

Bécsből jelentik: A Reichspost megállapítja, hogy Bécsben egyre nagyobb számban tűnnek fel a Romániából menekült zsidók és a beszivárgás mindenféle álúton szemmeláthatóleg növekszik annak ellenére, hogy a hatóságok a legerélyesebb intézkedéseket léptették életbe. A lap tiltakozik az ellen, hogy most, amikor Palesztinába megtiltották a bevándorlást, úgy tüntessék fel Ausztriát, mint egy élő-Madagaszkárt, ahol a zsidók szabadon letelepedhetnek.

Budapestről jelentik: A budapesti Nemzet című lap szerint Széll József magyar belügyminiszter a román-magyar határ ellenőrzésével kapcsolatban kijelentette, hogy a magyar határrendőrségek rendelkeztek a határforgalom legéberebb ellenőrzésére. Megakadályozzák mindazok határátlépését, akik nem rendelkez-

nek szabályszerű úti okmányokkal. Intézkedés történt aziránt, hogy a magyar határon nem adhatnak beutazásra jogosító vizumot azoknak a román állampolgároknak, akik a megváltozott román politikai viszonyok miatt akarnak hazájukból távozni és akiknek Magyarországon való letelepedése gazdasági, vagy nemzetvédelmi szempontból nem kívánatos. Megszigorították a határszéli úti igazolványok kiadását is, hogy a nem kívánatos elemek beszivárgását megakadályozzák. Utasította a magyar kormány a külképviseleti hatóságokat is a vizumok megadása ügyében. A külföldieket ellenőrző országos központi hatóság kirendeltségei szintén utasítást kaptak arra, hogy sűrű vonatellenőrzést gyakoroljanak.

A francia kormányalakítás nehézségei

Vetélkedés a középpártok és a kommunisták között. Feloszlatták a francia képviselőházat?

Párizsból jelentik: A francia lapok pártállásuk szerint különféleképpen ítélik meg a kormányválságot. A Matin szerint politikai körök valószínűnek tartják, hogy a kormány a középpártokra támaszkodva nem szorulna rá a kommunisták segítségére. A Jour szerint a néppárt felbomlott. Az Ère Nouvelle rámutat arra, hogy most a radikálisoké a legnagyobb felelősség. A szocialista Populaire a várakozás álláspontjára helyezkedik, míg a kommunisták

Humanité azt követeli, hogy a népakaratnak valóban megfelelő tényleges néppárt-kormány vegye át a hatalmat.

A londoni lapok közül a Daily Herald bizonyosra veszi, hogy a francia képviselőház rövidesen feloszlatják. Több angol lap véleménye szerint soha rosszabb időben nem jöhetett volna francia kormányválság. Megállapítják a lapok, hogy Európának ma erőskezdő és biztos szemű francia kormányra van szüksége.

Csehszlovákia felmondja a lengyel-cseh kisebbségi szerződést

Prágából jelentik: A Narodní Politika Beek lengyel külügyminiszternek a csehszlovák kormány kisebbségi politikájáról elhangzott nyilatkozatával kapcsolatban azt a fellünetteltő bejelentést közli, hogy a csehszlovák kormány fel akarja mondani a lengyel-cseh kisebbségi szerződést. Ez a szerződés kimondja, hogy a két ország között felmerült kisebbségi kérdéseket a hágai nemzetközi bíróság elé kell vinni. A prágai sajtó szerint Lengyelország az egyezmény végrehajtása elől elzárkózik, tehát nincs értelme a szerződés fenntartásának.

Anglia nem tesz Franciaországgal közös nyilatkozatot a Népszövetség érdekében

Párizsból jelentik: A „Matin” londoni jelentése szerint az angol kormány nem hajlandó csatlakozni ahhoz a tervezett közös nyilatkozathoz, amelyet Franciaország elgondolása szerint a francia és angol kormány Genfben a népszövetségi politika érdekében tenne. Angol hivatalos körök nem erősítették meg azt a hírt, hogy Párizs ilyenirányú lépést tett volna Londonban. Ha azonban ez megtörténne, az angol kormány elutasítaná a közös nyilatkozat megtételéről szóló javaslatot. Chamberlain ezuttal először ellenzi, hogy a két nagyhatalom Genfben közösen lépjen fel, mert Berlin és Róma arra következtetne, hogy a Népszövetség a demokrácia fegyveres eszköze.

A jugoszláv miniszterelnök megérkezett Berlinbe

Az álomáson Göring és Neurath vezetésével a birodalmi kormány fogadta

Berlinből jelentik: Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök különvonata szombat délelőtt fél 10 órakor futott be a díszesen fellebörgözött Anhalt pályaudvarra. Fogadtatására megjelent Göring, Neurath, Frick és a kormány több más tagja, valamint a jugoszláv követség személyzetén kívül az olasz és török nagykövet, a román cseh és magyar követ és a német birodalmi hadsereg több képviselője. A berlini jugoszláv követ a német határig elébe utazott Stojadinovicnak. A pályaudvar előtti téren katonai díszszázad fogadta a jugoszláv miniszterelnököt, aki a pályaudvarról szállására hajtatott.

Katona Jenő:

Az aszfalt apostala

Egy nagy életnek, helvesebben szólva egy nagy életprogramnak rajza Sonnenchein. Berlin híres apostoláé. Az egyház szociális arcának apológiája ez a könyv.

Ara 40 leí és portó.

Kapható: könyvosztályunknál

* Sok gyomorhajos ember nagy megkönnyebülést ér el, ha félórával étkezés előtt három-négy evőkanálnyi természetes „Ferenc József” keserűvizet vesz be. Kérdezze meg orvosát.

A japán császári főhadiszállás ismét a hadüznetről tanácskozik

Tokióból jelentik: Szombaton a reggeli órákban megkezdődött a császári főhadiszállás és a kormány tanácskozása, melyen az utolsó szót mondják ki a japán-kínai viszony alakulása ügyében. Abból a körülményből, hogy a kínai nagykövet még a nap folyamán elhagyja Tokiót, arra következtetnek, hogy Japán még a szombati nap folyamán hadat üzen Kínának.

Aprehírdetések

Egy szó ára 3 leí, vastag betűvel 6 leí. „Cím a kiadóban” még további 10 leí. Alláskeresőknek 33% kedvezmény. Legkisebb hirdetés díja 30 leí. Első szó mindig vastag betűvel lesz szedve.

Alkalmazás

Arva lány
14-16 éves mindenek keresek. Nagyváradi, Str. Russó (Károly utca) 6. szám.

Adás-vétel

Zongora
rövid, keresztüros, — nagyon olcsón eladó. Nagyváradi, Ciorogariu (v. Uri) utca 11. szám.

Szabó-ollók,
ujjafa és vasalópárna eladók. Bodnár. Nagyváradi, Take Jonescu (v. Körös) utca 45.

Eladó
összeecsukható vasagy, tolészék és gyermekjátékok. Nagyváradi, Str. Ingustă (v. Keskeny-u.) 26. szám.

Hangverseny zongora
eladó. Nagyváradi, I. C. Bratianu (Szaniezlo) u. 27. szám.

Modern
kombinált szoba, konyhabutor olcsón eladó. Nagyváradi, Str. Vlahuta (v. Szt. János) u. 22.

Eladó
egy fürdőkad és egy jókarban levő varrógép. — Cím: Zenker, Nagyváradi, Boulevardul Regele Ferdinand 44.

Különféle

Lakatos munkák
szakszerű javítása Ruff Testvéreknél készülnek Nagyváradi, Str. Sztaroveszky 17.

Köszörműtessünk
ifj. Kelemen köszörműnél, Nagyváradi, Mihai Viteazul (v. Nagypiac) tér, (Avram Jancu volt Kossuth-utca sarok.)

Kiolvasott
ujjságot és folyóiratokat kerünk kórházi betétek részére. Leadható a kiadóhivatalban.

Jókarban levő zongorát
órába vették. Ugyanott egy ágy és éjjeli szekrény eladó. Cím a kiadóban.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II, No. 5.

Lakás

Keresek:
2 szobás tágas, esetleg 3 kisebb szobás lakást olasz kerületben. Ajánlatokat: „Nyugdíjas” elgére a kiadóhivatalba kérek.

Raktárhelyiségek
irodákkal július 1-től kiadók. Nagyváradi, Str. Tache Ionescu (v. Körös) utca 26. szám.

Kiadó
virágos udvaron szűz 3 szobás lakás mellék-helyiségekkel, üveges folyosóval kis családnak május 1-re. Nagyváradi, Nicolae Zeiga (Lukács György) u. 38.

Egy szoba,
előszoba, konyha, éléskamra kiadó. Nagyváradi, Str. Bratianu (v. Sanizló-u.) 52. szám.

Utcai
szép butorozott szoba azonnal kiadó. Nagyváradi, Parcul Carmen Sylva (Schlauch-tér) 6.

Kétszobás
udvari lakás mellékhelyiséggel kiadó. Nagyváradi, I. C. Bratianu (v. Szaniezlo) utca 14.

Egy szobás konyhás
lakás kiadó, azonnal. Nagyváradi, Ciorogariu (Uri) utca No. 38.

Kétszobás,
üvegverandás lakás kiadó azonnaira. Nagyváradi, Str. Mihail Sorbul (v. Széles-utca) 23.

Egyszobás
modern lakás kiadó. Nagyváradi, Str. Luminej No. 13. Gerliczy-utca folytatása.

Utcai
3 szoba előszobás, fürdőszobás lakás azonnal kiadó. Nagyváradi, Str. Aurel Vlaicu (v. Vamhaz-u.) 31-a.

Kiadó
3 szobás magánház azonnai. Oradea, Str. Barier 5. szám. Colonia Pogány.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea, Str. Regele Carol II, No. 5.

200:19 = 10
100